

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 07–08.04.2014 r. na kierunku filologia

prowadzonym w ramach obszaru nauk humanistycznych na poziomie studiów I stopnia

o profilu¹ ogólnoakademickim realizowanych w formie studiów stacjonarnych
na Wydziale Nauk Społecznych i Humanistycznych
w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Witelona w Legnicy

przez Zespół Oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodnicząca: dr hab. Ewa Chmielecka, członkini PKA

członkowie:

dr hab. Beata Mikołajczyk, członkini PKA

prof. dr hab. Tadeusz Piotrowski, członek PKA

Adrian Duleba, ekspert PKA ds. studenckich

mgr Grzegorz Kołodziej, ekspert PKA ds. formalno - prawnych

Krótką informacja o wizytacji

*Należy wskazać przesłanki wizytacji (własna inicjatywa PKA, wniosek ministra, wniosek uczelni) oraz czy jest to pierwsza czy kolejna wizytacja (w tym przypadku informacje, w którym roku została przeprowadzona i jakie były jej wyniki przedstawić w **Załączniku nr 3**)*

Wizytacja w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Witelona w Legnicy na kierunku filologia odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2013/2014. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się **po raz pierwszy**.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytacja została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych wraz z ich recenzjami, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

¹ nie dotyczy kształcenia rozpoczętego w okresie poprzedzającym wprowadzenie profili kształcenia;

Załącznik nr 2 **Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji** uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę².

1.Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki,

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy jest uczelnią publiczną działającą na podstawie ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.), Statutu Uczelni przyjętego uchwałą Senatu nr IV/187 z dnia 20 marca 2012 r. z późn. zm. oraz Regulaminu studiów przyjętego uchwałą Senatu nr V/30 z dnia 16 kwietnia 2013 r.

Decyzjami Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego nr MNiSW-DNS-WUP-6052-1471-3/BR/09 oraz MNiSW-DNS-WUP-6052-1472-3/BR/09 z dnia 20 marca 2009 r. utworzono w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Witelona w Legnicy Wydział Humanistyczny, któremu nadano uprawnienia do prowadzenia studiów pierwszego stopnia na kierunku filologia. W roku akademickim 2012/13 zarządzeniem nr 29/12 Rektora w sprawie połączenia podstawowych jednostek organizacyjnych powstał Wydział Nauk Społecznych i Humanistycznych (połączono Wydział Pedagogiki, Turystyki i Rekreacji, Wydział Humanistyczny oraz Wydział Administracji). Jednostką Wydziału właściwą dla wizytowanego kierunku jest Zakład Neofilologii.

Studia filologiczne prowadzone są w ramach ogólnoakademickiego profilu kształcenia w formie stacjonarnej (studiów niestacjonarnych nie uruchomiono). Kierunek filologia został przyporządkowany do obszaru nauk humanistycznych, a efekty kształcenia odnoszą się do dziedziny nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa i literaturoznawstwa. Na podstawie informacji uzyskanych w toku wizytacji należy stwierdzić, że od roku akademickiego 2011/12 proces kształcenia na wizytowanym kierunku uruchamiany jest wyłącznie w zakresie filologii angielskiej. Ostatni dotychczas cykl kształcenia w zakresie filologii germańskiej obejmował lata 2010-2013.

Program kształcenia dla studentów, którzy rozpoczęli naukę w roku akademickim 2011/2012 został opracowany na podstawie standardów kształcenia dla kierunku filologia określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (Dz. U. Nr 164, poz. 1166 z późn.zm.). Uchwałą nr IV/180 Senatu z dnia 20 grudnia 2011 r. ustanowiono skierowane do rad wydziałów wytyczne dotyczące projektowania planów studiów oraz programów kształcenia w celu dostosowania toku nauczania do wymogów wynikających z Krajowych Ram Kwalifikacji. Następnie uchwałą nr IV/214 Senatu z dnia 29 maja 2012 r. z późn. zm., na podstawie uchwał rad wydziałów przyjmujących programy kształcenia i plany studiów, zatwierdzono efekty kształcenia dla kierunku filologia.

² Punkty 1 – 8 wraz z podpunktami odpowiadają kryteriom określonym w statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

Strategia Rozwoju Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy na lata 2008-2013, uwzględniająca misję Uczelni, została zatwierdzona uchwałą nr IV/15 Senatu z dnia 22 grudnia 2008 r. Następnie w grudniu 2011 r. uchwałą nr IV/179 Senatu zatwierdzono kierunki modyfikacji strategii, mając na celu przede wszystkim dostosowanie dokumentów wewnętrznych do zmian wynikających z nowelizacji ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Aktualnie obowiązująca strategia Uczelni na lata 2014-2020 została przyjęta przez Senat uchwałą nr V/38 z dnia 28 maja 2013 r.

Pierwsza wersja strategii rozwoju PWSZ im. Witelona w Legnicy powstała w roku 2008 i dotyczyła okresu pięciu lat (2008-2013). W roku 2013 wystąpiła potrzeba stworzenia nowej zaktualizowanej strategii rozwoju, która obejmuje lata 2014-2020. Strategia uchwalona została przez Senat PWSZ im. Witelona w dniu 20.05.2013. Misja Uczelni, która stanowi integralną część strategii zakładu (por. str. 2 Raportu samooceny) „wzbogacanie wiedzy w zakresie realizowanych kierunków i specjalności, kształcenie zawodowe, akademickie i ustawiczne”, kształcenie wysoko wykwalifikowanych, przedsiębiorczych fachowców na potrzeby rejonu i kraju. Aby zrealizować strategię Uczelnia rozwija się w szkołę wyższą o następujących atrybutach: nowoczesna, przedsiębiorcza, dynamiczna i wszechstronna, uwzględniająca w swej ofercie prace badawcze, ekspertyzy i doradztwo, otwarta i elastyczna, przyjazna i środowiskowa. Na bazie strategii Uczelni opracowana została strategia rozwoju Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych. W ten sposób spełniony został wymóg zapisu Ustawy o Szkolnictwie Wyższym nakładający na podstawowe jednostki organizacyjne (wydziały) obowiązek sformułowania strategii rozwoju. Autorzy Raportu Samooceny deklarują (str. 3 RS) pełną zgodność kształcenia na kierunku filologia z misją Uczelni oraz strategią rozwoju wydziału. Jednak w myśl RS (str. 3) kształcenie na kierunku filologia wypełnia tylko jeden z założonych celów, tj. zapewnienie większego potencjału Wydziału w zakresie edukacji.

Nowa wersja programu kształcenia na kierunku filologia została przygotowana w zgodzie z ramowymi założeniami Krajowych Ram Kwalifikacji. Jednak Autorzy projektu nie wykorzystali procesu „przejścia” na KRK do wprowadzenia znaczących zmian w proponowanym programie kształcenia, które doprowadziłoby do tego, że program ów w większym stopniu odpowiadałby strategii rozwoju Uczelni, a poprzez to w większym stopniu wskazywałby na jej specyfikę. Obecny program jest bardzo zachowawczy i opiera się w znacznej mierze na wcześniejszych standardach kształcenia na kierunku filologia. Przełożyło się to także na wybór kształcenia na profilu ogólnoakademickim. Na kształt koncepcji kształcenia mają niewątpliwie wpływ warunki, w jakich była i jest ona kształtowana i modyfikowana. Jak wspomniano powyżej, dwa lata temu doszło do restrukturyzacji Uczelni: z ośmiu wydziałów utworzono trzy obecnie istniejące, a obecny wydział społeczno-humanistyczny powstał z połączenia dwóch wydziałów, społecznego i humanistycznego, co wiąże się oczywiście z koniecznością wypracowania nowych rozwiązań także na polu dydaktycznym. Zarówno w Raporcie Samooceny (str. 5) jak i podczas spotkań z ZO PKA Władze Wydziału deklarują chęć zmodyfikowania koncepcji kształcenia, zmiany profilu na profil praktyczny oraz większą i bardziej intensywną współpracę z interesariuszami zewnętrznymi. Deklarowano znaczące zwiększenie wymiaru praktyk zawodowych. Niepokoi fakt, że prace nad tym pomysłem przejął wyłącznie Dziekan Wydziału Nauk Humanistycznych i Społecznych, deklarując, że jest to Jego autorski projekt. Niepokój jest ten tym większy, że Dziekan nie jest osobą o wykształceniu filologicznym, nie deklarował także doświadczenia zawodowego w pracy z

filologami. ZO PKA uznaje sam pomysł przekształcenia istniejącego programu kształcenia na profil praktyczny za wielce zasadny. Uważa jednak, że prace nad nim powinna podjąć grupa osób odpowiedzialna za kształcenie filologiczne składające się zarówno z nauczycieli akademickich jak i studentów oraz przedstawicieli pracodawców. Taka grupa jeszcze na Wydziale nie istnieje: nie ma w obrębie działania WSZJK gremium odpowiedzialnego za ten zakres działalności Wydziału, choćby w postaci Zespołu Programowego ds. kształcenia na kierunku filologii, o czym mowa będzie w punkcie dot. kryterium 8).

Ponieważ istniejący program kształcenia jest dość wiernym odbiciem obowiązujących wcześniej w szkolnictwie wyższym standardów kształcenia na kierunku filologia trudno mówić o innowacyjności oferty kształcenia. Przejawem elastycznego podejścia do kształcenia jest wprowadzenie – na podstawie deklarowanego w Raporcie Samooceny (str. 3/4) zainteresowania interesariusz zewnętrznym – modułu specjalnościowego „translatoryka”, który oferowany jest od roku akad. 2012/13. Oprócz zadeklarowanych w wymiarze 68 pkt. ECTS przedmiotów/modułów do wyboru (37,8% programu kształcenia) nie istnieje możliwość elastycznego kształtowania kształcenia przez studentów. Brak jest możliwości wyboru specjalizacji, jedyną proponowaną jest ścieżka tzw. translatorska. W latach poprzednich proponowano studentom specjalizację nauczycielską, jednak od roku 2012/13 zaniechano jej. Celowe wydaje się podjęcie dyskusji na temat zasadności przywrócenia jej i/lub utworzenia innej, dodatkowej ścieżki kształcenia, tak aby student mógł w sposób elastyczny realizować swe zainteresowania. Za dodatkową motywację do takiej zbiorowej refleksji ZO PKA uznaje się, że 1. zgodnie z wypowiedziami pracowników i władz wydziału wygaszana jest działalność kolegium nauczycielskiego w Legnicy; 2. na ocenianym kierunku zatrudniona jest kadra przygotowana merytorycznie i dysponująca doświadczeniem do kształcenia w ramach ścieżki dydaktycznej; 3. Podczas spotkań zarówno z pracownikami jak i studentami pojawiały się głosy o potrzebie takiej oferty.

2.wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju.

Koncepcję kształcenia należy tworzyć zespołowo, przy udziale wszystkich znaczących grup interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych, reprezentujących kierunek filologia. Zgodnie z zapisami z Raportu Samooceny koncepcję kształcenia na ocenianym kierunku kształtowali nauczyciele akademicki, także ci, którzy mają doświadczenie praktyczne, głównie w zawodzie tłumacza. Odbyły się konsultacje z przedstawicielami studentów. Przy tworzeniu programu kształcenia cyklu 2013-2016 uwzględniono postulaty studentów wynikające z przeprowadzonych ankiet oraz rozmów ze studentami. Raport Samooceny nie wspomina – poza enigmatycznym zapisem na str. 3/4 - o udziale interesariuszy zewnętrznych w kształtowaniu koncepcji kształcenia ocenianego kierunku. Po spotkaniach w ramach wizytacji eksperci PKA mają wrażenie, że dominującą pozycję w kształtowaniu koncepcji kształcenia miały i mają władze Wydziału, w szczególności Dziekan Wydziału Społeczno-Humanistycznego. (Według słów Dziekana, koncepcja była przede wszystkim tworzona jednoosobowo, przez niego i jest autorską koncepcją. Warto zaznaczyć, że Dziekan nie ma wykształcenia filologicznego, ani nie specjalistą w dziedzinie filologii.) Potwierdza to raport samooceny, w którym stwierdza się, że dopiero gotowa - opracowana koncepcja kształcenia była konsultowana z poszczególnymi grupami interesariuszy. Co więcej, nawet nauczyciele

akademiccy kierunku filologia nie uczestniczyli aktywnie w ustalaniu koncepcji kształcenia, pełnili wyłącznie rolę konsultacyjną. Taki tryb prac wpływa na koncepcję kierunku zarówno pozytywnie (np. z inicjatywy Dziekana podjęto próbę przeprowadzenia akcji ankietowania przedsiębiorców i pozyskania tą drogą informacji o umiejętnościach i kompetencjach oczekiwanych przez pracodawców od absolwentów filologii, niestety otrzymano tylko jedną odpowiedź, tak więc nie można wykorzystać wyników tego badania w modelowaniu procesu dydaktycznego), jak i niezadawalająco, gdyż koncepcję kształcenia powinni współtworzyć nauczyciele akademicko-filologowie oraz inni zainteresowani interesariusze, np. studenci. W rozmowach z nimi podczas wizytacji nie potwierdzono informacji ze str. 4 Raportu Samooceny, iż studenci mieli wpływ na koncepcję kształcenia. Władze doceniają w swych deklaracjach znaczenie współpracy różnych grup interesariuszy (wewnętrznych i zewnętrznych), jednak proces ich angażowania w kształtowanie oferty dydaktycznej i problemy z nią związane, także te nieformalne, pozostawia wiele do życzenia.

Zarówno w Senacie Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy jak i w Radzie Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych, zgodnie z Art. 61 ust. 3 i Art. 67 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z 27 lipca 2005 roku, zasiada wymagana liczba przedstawicieli studentów. Listy obecności wskazują na udział przedstawicieli studentów w posiedzeniach. Samorząd studencki opiniuje programy kształcenia i plany studiów w formie pisemnej. Studenci ocenianego kierunku nie uczestniczą w pracach tych organów.

Wydział Nauk Społecznych i Humanistycznych spełnia wymogi formalne dotyczące udziału studentów w procesie ustalania koncepcji kształcenia. Władze stwarzają studentom możliwość udziału w tym procesie. Zarówno studenci w czasie spotkania z Zespołem Oceniającym jak i Władze Wydziału potwierdzali możliwość dialogu. Niestety, żaden student ocenianego kierunku nie uczestniczy w pracach gremiów związanych z ustalaniem koncepcji kształcenia. W czasie wizytacji studenci i Władze nie były w stanie wskazać ani jednej kwestii, która pojawiła się ze strony studenckiej i która skutecznie spowodowała zmiany w tej koncepcji. Ta sytuacja może się zmienić - w czasie spotkania z Zespołem Oceniającym studenci wskazali na potrzebę większej liczby zajęć z praktycznego posługiwania się językiem i to, że taki postulat zgłaszali wcześniej władzom, które z kolei obiecały im wprowadzenie wnioskowanych zmian. W czasie wizytacji władze informowały, że odpowiednie działania zostały już podjęte.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego³: znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Procedury formalne związane utworzeniem wizytowanego kierunku zostały zachowane. Jednakże obecną koncepcję kształcenia na kierunku filologia uznać należy za bardzo zachowawczą. Jej istotnym mankamentem jest brak elastyczności układania własnej ścieżki nauczania przez studenta, w tym brak możliwości wyboru specjalizacji. Koncepcja kształcenia na kierunku filologia tylko w części jest tożsama z misją i strategią Uczelni, szczególnie w kontekście uelastyczniania kształcenia i wychodzenia naprzeciw indywidualnym potrzebom studentów.

2) Niewielki jest wkład interesariuszy zewnętrznych a także wewnętrznych (nauczycieli akademickich, studentów) na koncepcję kształcenia kierunku prowadzonego obecnie, a także na opracowywaną obecnie modyfikację dotychczasowej koncepcji. Niepokoi brak

aktywnego udziału wykształconych filologów w jej tworzeniu. Studenci mają także nikły udział w procesie ustalania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku - wśród studentów zaangażowanych w opracowywujących je gremiach brakuje studentów ocenianego kierunku.

Zalecenia

- Należy kontynuować prace modyfikujące nad obecną koncepcją kształcenia na kierunku, w stronę: zmiany profilu na profil praktyczny, zwiększenia wymiaru praktyk zawodowych, uelastycznienia - co najmniej poprzez umożliwienie wyboru specjalizacji.
- Opracowywanie i opiniowanie koncepcji kształcenia powinno odbywać się w konsultacji z pełną gamą interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

- 1) *Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku; zakładane efekty kształcenia na kierunkach o profilu praktycznym uwzględniają oczekiwania rynku pracy lub wymagania organizacji zawodowych, umożliwiające uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu, a na kierunkach o profilu ogólnoakademickim wymagania formułowane dla danego obszaru nauki, z której kierunek się wywodzi; opis efektów jest publikowany.*

Efekty kształcenia na kierunku filologia zostały zatwierdzone Uchwałą Senatu Nr IV/214, załącznik 4 z dn. 29 maja 2012 r. We wspomnianej uchwale zostały określone efekty kierunkowe oraz przyporządkowane do efektów obszarowych określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. Nr 253, poz. 1520). Przyjęte i realizowane przez PWSZ im. Witelona w Legnicy efekty kształcenia dla kierunku filologia są zgodne z opisem efektów kształcenia w obszarze kształcenia w zakresie nauk humanistycznych (zob. Załącznik do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r.). Efekty kształcenia dla kierunku filologia są dość starannie, szczegółowo i jasno sformułowane; ich liczba jest stosunkowo duża (ogółem 41: 15 w zakresie wiedzy, 20 w zakresie umiejętności, 6 w zakresie kompetencji społecznych); efekty kształcenia dla poszczególnych modułów i przedmiotów określone są w sylabusach opracowanych przez nauczycieli prowadzących zajęcia z danego modułu/przedmiotu. Przed przystąpieniem do pisania sylabusów nauczyciele mieli niewielkie możliwości wzięcia udziału w szkoleniu na temat zasad konstruowania sylabusów zgodnie z założeniami Krajowych Ram Kwalifikacji. Monitorowanie realizacji efektów kształcenia przeprowadzane jest na bieżąco przez nauczycieli prowadzących zajęcia, jednak nie jest ono do końca właściwe, o czym będzie mowa w punkcie 3. „Efekty kształcenia na kierunku były konsultowane z interesariuszami zewnętrznymi”.

Program i plan kształcenia na kierunku jest zmieniany co roku, po wejściu KRR władze Uczelni już dwukrotnie ustalały dwa różne programy kształcenia, dla rocznika rozpoczynającego w 2012/13 oraz dla rocznika kolejnego 2013/14. Pociągało to za sobą nowe przypisywanie efektów przedmiotowych/modułowych do efektów kształcenia na kierunku oraz konieczność ustalanie nowej matrycy efektów kształcenia. Jest to działanie dość pochochne, utrudniające także ocenę spójności kierunkowych i modułowych efektów kształcenia. Oba programy zawierają efekty kształcenia zdefiniowane dla 1. Modułu ogólnouczelnianego, 2. Modułu kierunkowego, 3. Modułu kształcenia podstawowego, 4. Modułu specjalistycznego, 5. Modułu związanego z translatoryką. Analiza efektów kształcenia poszczególnych modułów nie pozwala na jednoznaczną odpowiedź na pytanie, czym różni się moduł kierunkowy od modułu kształcenia podstawowego. Także przyporządkowanie modułowych efektów kształcenia do tych zatwierdzonych jako kierunkowe budzi zastrzeżenia, w szczególności w obrębie modułu ogólnouczelnianego oraz kierunkowego. Zgodnie z przedstawionymi matrycami efektów kształcenia dla cyklu rozpoczynającego naukę w roku ak. 2013/14 każdy z tych przedmiotów odnosi się tylko do jednego z kierunkowych efektów kształcenia. Szczególną troskę budzi w tym kontekście moduł zwany kierunkowym, który powinien być (zgodnie z nazwą) elementem podstawowym dla kierunku, co oznacza konieczność takiego doboru przedmiotów, które byłyby dużo silniej powiązane z celem kształcenia, tak więc powinny korespondować z większą liczbą kierunkowych efektów kształcenia i to w każdej z trzech grup kierunkowych efektów kształcenia. Stawia to pod znakiem zapytania spójność efektów kształcenia szczegółowych (przedmiotowych i modułowych) z kierunkowymi efektami kształcenia i wymaga korekty ze strony uczelni. Problem praktyk zawodowych i realizacji przypisanych im efektów kształcenia zostanie opisany w rozdziale następnym.

Efekty kształcenia i programy studiów wg starszego programu są zgodne z obowiązującymi standardami i nie budzą zastrzeżeń. Natomiast istotnym mankamentem nowych przygotowanych efektów kształcenia jest fakt, iż nie odzwierciedlają one w pełni misji i strategii rozwoju Uczelni i wydziału oraz deklarowanej przez władze dziekańskie koncepcji rozwoju, tj. kształcenie w takim kierunku, aby absolwent pewnie poruszał się po wymagającym rynku pracy, by był wyposażony w jak najwięcej umiejętności i kompetencji „praktycznych”. Władze dziekańskie są gotowe do predefiniowania profilu kształcenia z ogólnoakademickiego na praktyczny.

Założone efekty kształcenia są dostępne dla studentów. Ich opis znajduje się w sekretariacie Wydziału i udostępniany jest zainteresowanym. Modułowe/przedmiotowe efekty kształcenia wskazywane są i omawiane przez poszczególnych nauczycieli na pierwszych zajęciach. Studenci potwierdzają, iż są zaznajamiani z efektami kształcenia.

Dostępność tego typu informacji nie budzi zastrzeżeń, dobrze funkcjonuje strona www Uczelni, te i inne informacje dostępne są na tablicach informacyjnych.

Struktura kwalifikacji absolwenta wraz ze wszystkimi uzyskiwanymi efektami kształcenia znajduje się na stronie Internetowej Uczelni. Studenci w czasie spotkania z Zespołem Oceniającym potwierdzili, że są zapoznawani z efektami kształcenia w czasie pierwszych zajęć w semestrze, karty modułów są przesyłane studentom w formie elektronicznej przez nauczycieli akademickich po pierwszych zajęciach. Kierunkowe efekty kształcenia są

dostępne na stronie internetowej uczelni. Dzięki przesyłaniu kart modułów na indywidualne konta pocztowe studentów i omawianiu ich na pierwszych zajęciach w semestrze, każdy student ma do nich dostęp. Studenci w czasie spotkania z Zespołem Oceniającym potwierdzili, że zapoznają się z kartami modułów. Są one dla nich zrozumiałe, w razie wątpliwości studenci mogą w dowolnej chwili zadać dodatkowe pytania nauczycielom.

Na stronie internetowej uczelni można umieścić sylabusy dotyczące wszystkich przedmiotów z programu kształcenia. Sylabusy dostępne wyłącznie w semestrze odbywania zajęć sprawiają, że studenci nie mogą się zapoznać z tematyką którą będą się zajmować w przyszłych semestrach. Wydział przedstawia karty modułów które zawierają tematy zajęć i proponowaną do nich literaturę podstawową i uzupełniającą. Karty zawierają również informacje o liczbie godzin przedmiotu, liczbie punktów ECTS, metodach oceniania i celach osiągniętych dzięki zrealizowaniu modułu.

2) efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne,

Analiza sposobu zapisu efektów kształcenia zawartych w kartach przedmiotów przeprowadzona przez Zespół Oceniający potwierdza, że efekty kształcenia są sformułowane zrozumiale dla studentów, mimo pewnych braków w sylabusach (często brak jest podziału na ocenę formującą i ocenę podsumowującą) i że są weryfikowalne. Sposób sformułowania kierunkowych efektów kształcenia nie budzi zastrzeżeń, są one zrozumiałe choć sformułowane dość ogólnie, co może prowadzić do tego, że nie będą mogły zostać właściwie zweryfikowane. Efekty kształcenia dla poszczególnych modułów opisane są w matrycy w sposób nie w pełni czytelny, jednak znacznie czytelniej sformułowane są w opisach poszczególnych zajęć, gdzie podane są także sposoby ich weryfikacji (dla rocznika 2012/13 opisane bardzo skrótowo, dla rocznika 2013/14 opis ten jest już pełniejszy).

Studenci w czasie spotkania z Zespołem Oceniającym potwierdzili, że zapoznają się z kartami modułów, korzystają z nich przy analizowaniu treści omawianych w czasie zajęć. W czasie spotkania potwierdzili oni, że efekty kierunkowe jak i przedmiotowe zawarte w kartach modułów są dla nich zrozumiałe, pokrywają się z rzeczywistymi treściami zajęć i zdaniem studentów są sprawdzalne.

3) jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiający weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny.

Zgodnie z § 25 Regulaminu studiów okresem zaliczeniowym w Uczelni jest semestr. Warunkiem terminowego zaliczenia semestru jest uzyskanie oceny co najmniej dostatecznej ze wszystkich modułów, które są ujęte w planie studiów oraz złożenie, uzupełnionego o wymagane wpisy, indeksu i karty okresowych osiągnięć. Ogólne zasady oceny stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, zostały określone w Regulaminie studiów (§ 17-26) oraz procedurze wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia stanowiącej załącznik nr 2 do zarządzenia nr 15/14 Rektora z dnia 3 kwietnia 2014 r. Zgodnie z treścią tych dokumentów szczegółowe zasady określone są przez nauczycieli akademickich w kartach modułów/przedmiotów. Na podstawie informacji umieszczonych w raporcie samooceny oraz przedstawionej dokumentacji należy stwierdzić, iż kierunku filologia

zadeklarowano stosowanie dwóch głównych formy oceny: oceny bieżącej dokonywanej w trakcie realizacji modułu; oceny podsumowującej przeprowadzanej na zakończenie modułu np. egzamin końcowy z przedmiotu.

Jednostka stosuje dość przejrzysty system oceny efektów kształcenia, co przejawia się, między innymi, w dość czytelnych kryteriach oceny pracy studentów na różnych etapach. Metody weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia są określone w sylabusach, ich weryfikacja następuje na koniec poszczególnych etapów kształcenia. W opisach przedmiotu (sylabusach) wskazano, jakie efekty kierunkowe realizuje dany przedmiot i w jaki sposób podlegają one weryfikacji. Tutaj należy dokonać pewnego zastrzeżenia: w kartach przedmiotu dla cyklu rozpoczynającego się w roku akad. 2012/13 pojawiają się wzmianka o „metodach oceniania studenta (sprawdzania osiągnięcia efektów kształcenia)”, są one sformułowane bardzo enigmatycznie, np. test zaliczeniowy. Brak zatem właściwego określenia weryfikacji założonych efektów kształcenia w danym module. Dokumentacja dla cyklu od 2013/14 jest pod tym względem dużo lepsza, w kartach przedmiotu pojawiają się zapisy dotyczące sposobu weryfikacji kształcenia. Są one w zasadzie odpowiednie do założonych modułowych efektów kształcenia, jednak nie są w pełni realizowane. Z jednej strony stwierdzić można, że formalnie przyjęte procedury kontroli osiągania efektów kształcenia nie odbiegają od standardowych rozwiązań, przyjmowanych na humanistycznych kierunkach studiów w Polsce. Z drugiej zaś lektura prac etapowych, z którymi zapoznali się członkowie ZO PKA wykazywała, że wiele z nich jest mocno niedoskonałych, w szczególności brak im kryteriów oceny brak podanej punktacji (często brak informacji o maksymalnej liczbie punktów oraz poszczególnych progów punktowych dla ocen); zapisane w sylabusach mają się nijak do sprawdzonych prac, brak uwag sprawdzającego odnośnie pracy kontrolnej, są często pracami wyłącznie sprawdzającymi zapamiętanie informacji, brak jest w nich problemów do własnej refleksji.

Zauważalne są duże dysproporcje w skali odsiewu na poszczególnych latach, podczas gdy w roku 2011 rozpoczęło studia 107 studentów, to pozostało 49, w roku 2012 z rozpoczynających 100 osób pozostało 68, a roku 2013 przyjęto już tylko 62 osoby, z których nadal studiuje 53. Widoczna jest duża liczba rezygnacji ze studiów, co władze Uczelni interpretują jako rezygnacje spowodowane niewłaściwym wyborem studiów oraz względami osobistymi. Co roku ok. 20 osób skreślanych jest z powodu braku postępów w nauce. Zastanawia duża liczba rezygnacji. Być może potrzebna jest akcja informacyjna kandydatów o rzeczywistych celach oraz specyfice studiów neofilologicznych.

Regulamin studiów definiuje możliwe do uzyskania przez studenta oceny. Jest on dostępny na stronie internetowej Uczelni. W ramach procedur Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia określono ogólne zasady oceniania wraz z progami procentowymi na poszczególne oceny. W każdym sylabusie zawarte jest odwołanie do ogólnych metod oceniania wynikających z wyżej wymienionej procedury. Szczegółowe zasady oceny modułów określone są przez nauczycieli akademickich w kartach przedmiotów, a także przedstawiane studentom podczas pierwszych zajęć w semestrze. Studenci w czasie spotkania z Zespołem Oceniającym potwierdzili, że nie mają problemu z dostępem do informacji o zasadach oceniania.

Podczas wizytacji oglądowi poddano losowo wybrane karty okresowych osiągnięć studenta oraz protokoły zaliczenia przedmiotu. Dokumenty te są sporządzane zgodnie wymogami

rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz.U. 2011 nr 201 poz. 1188). Podobnie w wybranych losowo teczkach absolwentów znajdują się wymagane dokumenty związane ze złożeniem egzaminu dyplomowego. Zaliczanie modułów/przedmiotów zostaje potwierdzone w odpowiedniej dokumentacji tj. indeks, karta egzaminów i zaliczeń, protokół.

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia pozwala na użycie różnych metod oceny, w zależności od specyfiki przedmiotu. W czasie spotkania z Zespołem Oceniającym studenci podkreślili, że informacje o metodach oceny otrzymują od nauczycieli. Pokrywają się one z ogólnymi zasadami zawartymi w WSZJK i kartach modułów. Zdaniem studentów najczęściej stosowaną formą oceniania jest sprawdzian pisemny. System oceny efektów kształcenia pozwala zdaniem studentów na sprawdzenie wszystkich efektów kształcenia, jednak część nauczycieli nie korzysta z tej możliwości w wystarczającym zakresie. Sylabusy nie precyzują metod oceniania osiągnięcia konkretnych efektów.

Deklarowane w kartach przedmiotów sposoby weryfikacji efektów kształcenia są odpowiednie, występują na wszystkich etapach kształcenia i obejmują wszystkie kategorie efektów kształcenia. Uczelnia dysponuje określoną procedurą oceniania, zgodną ze standardowymi procedurami stosowanymi w innych szkołach podobnego typu. Zasady weryfikacji efektów kształcenia w formie zaliczenia i egzaminu zostały szczegółowo ustanowione w Regulaminie Studiów PWSZ w Legnicy (par. 18-23). Formalnie nie budzą one zastrzeżeń. Jednak ze względu na mankamenty przejranych prac etapowych nie można jeszcze mówić o funkcjonowaniu rozwiązania systemowego w zakresie weryfikacji efektów kształcenia. Właściwe są opisy w kartach przedmiotu, wadliwa jest ich realizacja.

Rozdział VI Regulaminu Studiów poświęcony jest procesowi dyplomowania. Opiekunem pracy dyplomowej może być nauczyciel co najmniej ze stopniem doktora. Studenci filologii zobowiązani są (par. 36, punkt 9) do napisania pracy dyplomowej w języku specjalności. Lektura losowo wybranych prac dyplomowych wskazała na przypadki, w których Regulamin studiów w tym względzie jest łamany. Recenzję sporządza osoba z co najmniej stopniem doktora. Zarówno promotorzy jak i recenzenci powoływani byli zgodnie z Regulaminem. Kolejne zapisy w Regulaminie studiów ustalają zasady odbywania egzaminu dyplomowego oraz ustalania oceny końcowej ze studiów. Są one standardowe i nie odbiegają od rozwiązań powszechnie stosowanych w polskim szkolnictwie wyższym. Aktualna wersja Regulaminu Studiów uchwalona została 14.04.2012 r. Poza przypadkami pisania prac dyplomowych w języku polskim zamiast angielskim (na specjalności język niemiecki nie stwierdzono takiego przypadku), trudności w ustaleniu w przypadku jednej pracy dyplomowej, kto był promotorem a kto recenzentem (patrz załącznik z oceną prac dyplomowych) stwierdzić należy tendencję do zawyżania ocen zarówno przez promotorów jak i recenzentów, mimo wykazywania mankamentów prac w recenzjach. A także skrótowość i powierzchowność recenzji.

Efekty kształcenia zrealizowane podczas praktyk zawodowych dokumentowane są przez opiekuna praktyk w: indeksie, karcie przebiegu praktyki zawodowej, karcie okresowych osiągnięć studenta, i w protokole. Przy podejmowaniu decyzji dotyczącej zaliczenia, uwzględnia się ogólną ocenę wystawioną w karcie przebiegu praktyki przez opiekuna z ramienia instytucji przyjmującej.

Przebieg procesu dyplomowania, w tym egzaminu dyplomowego określony został w Regulaminie studiów (§ 35-44) oraz w zarządzeniu Nr 7/14 Rektora z dnia 5 lutego 2014 r. w sprawie prac i egzaminów dyplomowych. Zgodnie z § 6 zarządzenia, egzamin dyplomowy obejmuje : prezentację tezy pracy dyplomowej, a także odpowiedź na trzy pytania członków komisji egzaminacyjnej związane z tematyką pracy dyplomowej oraz efektami kształcenia przypisanymi do danego kierunku studiów /specjalności. Prezentacja tezy pracy dyplomowej oraz każde pytanie oceniane są osobno.

Podsumowując: dokumentacja przebiegu studiów prowadzona jest zgodnie wymogami wynikającymi z rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz.U. 2011 nr 201 poz. 1188).

Na podstawie opinii wyrażonych przez studentów podczas spotkania z Zespołem Oceniającym, należy stwierdzić, że zdarzają się sporadyczne przypadki zmiany obowiązujących zasad zaliczenia w trakcie trwania semestru. Studenci podkreślili jednak, że zmiany te nie wpływają znacząco na sposób przygotowywania się do oceny. Część nauczycieli zalicza swoje moduły wyłącznie na podstawie jednej pracy pisemnej na koniec semestru. Może to w sposób niewystarczający weryfikować wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. Bardzo często brak jest podziału na ocenę formującą i ocenę podsumowującą.

Informacja o Wewnętrznym Systemie Zapewnienia Jakości Kształcenia dla Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych jest dostępna dla wszystkich użytkowników na stronie Internetowej Wydziału. W każdym sylabusie znajduje się fragment systemu dotyczący metod oceniania. Regulamin Studiów w którym znajdują się zasady uzyskiwania ocen z modułów jest dostępny na stronie Internetowej Uczelni. Zatem studenci mają dostęp do systemu zarówno poprzez stronę internetową, jak i dzięki sylabusom wysyłanym do nich na początku semestru przez nauczycieli. Ponadto studenci otrzymali na początku studiów informatory dotyczące między innymi stosowanego na Wydziale systemu oceny.

Jeśli idzie o ocenę sposobu sprawdzania prac etapowych i weryfikacji efektów kształcenia właściwych dla nich, to Zespół ocenił łącznie 6 zestawów takich prac, dotyczących głównie filologii niemieckiej. Większej liczby egzaminacyjnych prac studenckich nie przedstawiono, w jednostce wyraźnie na ma zwyczaj u ich przechowywania. Część dostarczonych zestawów prac zawierało szereg usterek, np. brak informacji na temat zasad wystawiania oceny, uwagi osoby sprawdzającej prace, itp. część była prowadzona bardzo dobrze.

Łącznie oceniono 10 prac dyplomowych. Generalnie ich treść odpowiada efektom kształcenia na kierunku, zaś poziom merytoryczny większości z nich odpowiada poziomem wymaganiom stawianym w polskim szkolnictwie wyższym pracom licencjackim. Stwierdzono prace napisane w języku polskim, co stoi w sprzeczności z zapisami w Regulaminie studiów. Eksperti stwierdzili 5 ocen zawyżonych w ich opinii oraz w 2 przypadkach braki formalne (brak opinii promotora). Zdarzają się recenzje powierzchowne i mało wnikliwe.

Na ocenianym kierunku nie prowadzi się zajęć metodami nauczania na odległość. W czasie spotkania ze studentami nie wyrazili oni chęci uczestniczenia w tak prowadzonych zajęciach. Studenci cenią sobie osobisty kontakt z nauczycielami akademickimi, na studiach

stacjonarnych studenci dysponują wystarczającą ilością czasu by brać udział we wszystkich zajęciach na terenie kampusu.

4) jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia.

W Uczelni nadzór nad monitorowaniem losów zawodowych absolwentów sprawuje Uczelniany Koordynator ds. Monitorowania Losów Zawodowych Absolwentów we współpracy z Biurem Karier i Wydziałowymi Zespołami ds. Jakości Kształcenia. Monitorowanie prowadzone ma być przy pomocy ankiety wypełnianej przez studentów po trzech i pięciu latach od zakończenia studiów. Badania te nie zostały jeszcze przeprowadzone. Absolwenci przystępujący do obrony rejestrują się w Biurze Karier. W ten sposób zbierana jest baza danych na podstawie której studenci proszeni są o wypełnienie elektronicznych ankiet. Uczelnia dysponuje wynikami ankiet przeprowadzonych bezpośrednio po zakończeniu studiów. Brak jest wyników dla ankiet przeprowadzonych po 3 lub 5 latach od ukończenia studiów. Zatem Uczelnia jest w początkowej fazie realizacji badania losów zawodowych absolwentów.

Absolwenci oprócz udziału w ankietach przeprowadzanych bezpośrednio po zakończeniu studiów nie biorą udziału w kształtowaniu struktury efektów kształcenia. Władze Wydziału w czasie wizytacji nie przedstawiły żadnych informacji które świadczyłyby o zaangażowaniu absolwentów w proces kształtowania struktury efektów kształcenia na ocenianym kierunku. Władze nie przedstawiły także żadnych informacji które mogłyby świadczyć o wpływie prowadzonych badań losów zawodowych absolwentów na proces doskonalenia jakości kształcenia na wizytowanym kierunku. Brak wpływu absolwentów na strukturę efektów kształcenia należy ocenić negatywnie, jednak istnieje szansa na zwiększenie tego zaangażowania poprzez wypełnianie przez absolwentów ankiet po 3 i 5 latach od ukończenia studiów. Działania prowadzone przez Uczelnię w tym zakresie nie są efektywne, ponieważ Wydział przy doskonaleniu jakości kształcenia na wizytowanym kierunku, nie uwzględnił dotychczas wyników badań przeprowadzonych w zakresie monitorowania losów zawodowych absolwentów. Z przedstawionych Zespołowi Oceniającemu protokołów z posiedzeń Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia wynika, że do tej pory Zespół nie zajmował się problematyką monitorowania przez jednostkę karier absolwentów na rynku pracy.

Konkludując: Uczelnia w chwili obecnej wdraża system ankietowania absolwentów. Jest na etapie zbierania deklaracji uczestnictwa w takim badaniu. Ponadto istnieją nieformalne kontakty pracowników dydaktycznych z absolwentami. Na podstawie nieformalnych rozmów dokonuje się (na razie dość powierzchownej) analizy efektów kształcenia, skutkiem takich jest próba zmiany koncepcji kształcenia na bardziej przystające do miejscowego rynku pracy i „uprządkowanie” go.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

W przypadku, gdy przeprowadzana jest kolejna ocena jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić dokonane zmiany, odnieść się do stopnia realizacji zaleceń, jeśli

poprzednio były sformułowane, lub efektów działań naprawczych, a także ocenić proces rozwoju kierunku.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego: znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- (1) Efekty kształcenia odpowiadają wymogom KRK, są wewnętrznie spójne w dostatecznym stopniu. Efekty kształcenia są dostępne dla studentów w kartach opisu przedmiotów i innych źródłach. Dobrą praktyką jest udostępnianie przez Uczelnię na stronie Internetowej opisu sylwetki absolwenta wraz ze wszystkimi uzyskiwanymi na studiach efektami kształcenia oraz przysyłanie im opisów założonych efektów w formie elektronicznej.
- (2) Opis efektów jest zrozumiały i przejrzysty, co potwierdzają opinie studentów. Efekty kształcenia dla całego programu zostały sformułowane w sposób ogólny, który, choć zrozumiały, nie pozwala na ich efektywne sprawdzenie.
- (3) Sposoby weryfikacji osiągania zakładanych efektów (poza procesem dyplomowania) jest na obecnym poziomie zaawansowania elementem wdrażanym, ma wiele mankamentów, wobec tego nie jest jeszcze systemem w pełni ukształtowanym. Trudno także obecnie stwierdzić jego przejrzystość. Studenci mają możliwość uzyskania informacji za co są oceniani i co stanowi składową oceny; zarazem przegląd prac etapowych wykazuje pobieżność i niestandardowość ocen, brak komentarzy egzaminatorów i inne uchybienia. System oceny zakładanych efektów kształcenia jest udostępniany na stronach Internetowych. Studenci są informowani o zasadach zaliczenia na pierwszych zajęciach w semestrze. Prace dyplomowe w większości odpowiadają powszechnie przyjętym standardom dla prac licencjackich.
- (4) Jednostka nieformalnie monitoruje losy absolwentów, a w ostatnim czasie podjęła próbę systemowego rozwiązania poprzez ankietę skierowaną do absolwentów śledzącą ich kariery na rynku pracy. Zatem nie można jeszcze mówić o efektywności rozwiązań w tym zakresie. Efekty wynikające z tego monitoringu nie są widoczne na ocenianym kierunku, zwłaszcza w odniesieniu do efektów kształcenia.

Zalecenia:

Ad. 2. Należy poprawić opis efektów kształcenia w taki sposób, aby wyeliminować ich zbytnią ogólność utrudniającą skuteczną ich weryfikację oraz poprawić ich spójność.

Ad. 3. Należy sprawować ściślejszy nadzór nad sposobem oceny prac etapowych. Struktury WSZJK powinny przeszkolić pracowników we właściwym sposobie weryfikacji efektów kształcenia oraz monitorować ten proces - bardzo ważny dla jakości kształcenia na kierunku.

Ad. 4. Należy wypracować metodę opracowania danych pochodzących z przyszłych ankiet absolwentów oraz sposobu modyfikacji istniejącego programu kształcenia na tej podstawie czyli rozwijać system monitoringu losów absolwentów i wykorzystywać jego wyniki dla doskonalenia efektów kształcenia. Dodatkową szansą na zaangażowanie absolwentów może być wykorzystanie Stowarzyszenia Absolwentów Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy.

3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- 1) *Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta,*

Analiza matrycy efektów kształcenia, efektów kształcenia dla kierunku oraz dla poszczególnych modułów pozwala na stwierdzenie, że realizowany program, we wszystkich swoich wariantach, umożliwia osiągnięcie przedmiotowych oraz kierunkowych efektów kształcenia. Odnotowana w cz. 2 pewna niespójność efektów kształcenia szczegółowych (przedmiotowych i modułowych) z kierunkowymi efektami kształcenia nie stwarza zagrożenia dla ich osiągnięcia. Także program bazujący na standardach kształcenia na kierunku filologia spełnia wszystkie wymagania rozporządzenia Ministra.

Studia w PWSZ im. Witelona w Legnicy trwają 6 semestrów. Dobór treści kształcenia jest właściwy dla studiów filologicznych i korespondujący z założonymi kierunkowymi efektami kształcenia. Formy i metody zajęć są odpowiednie do kształcenia językowego i filologicznego. Przeważają formy tradycyjne, zajęcia „kontaktowe” nauczyciel – grupa studentów. Także sekwencja przedmiotów i modułów nauczania nie budzi zastrzeżeń. W całości organizację toku studiów na wizytowanym kierunku należy ocenić pozytywnie.

Podstawowe zasady, którymi kierowały się władze Uczelni, przy ustalaniu nakładu pracy studenta w ramach poszczególnych modułów są zgodne z ogólnie obowiązującymi. 1 punktowi ECTS przypisano średnio 25-27 godzin pracy studenta. Zastanawia fakt, że w poszczególnych kartach przedmiotów w nakładzie pracy studenta uwzględniono obecność na konsultacjach nauczyciela, np. 5 godzin w semestrze (np. przedmioty: Gramatyka kontrastywna języków angielskiego i polskiego, Komunikacja językowa, łacina, PNJA – gramatyka praktyczna III itd.), 8 godz. konsultacji (Literatura amerykańska i inne), 10 godzin (literatura brytyjska, PNJA – ćwiczenia redakcyjne III, PNJA – ćwiczenia redakcyjne IV i inne) a nawet 15 godzin (np. lektorat języka francuskiego, języka niemieckiego, języka rosyjskiego).

Zdaniem studentów punkty ECTS były przydzielane do modułów umiarkowanie poprawnie. Ich zdaniem, punkty zostały prawidłowo podzielone pomiędzy godziny zajęć zorganizowanych na Uczelni i godziny pracy własnej studenta (60% punktów przyznawanych jest za pracę studenta w czasie zajęć zorganizowanych na Uczelni). Jednak opinie wyrażone w czasie spotkania z Zespołem Oceniającym wskazują, że liczba godzin zajęć zorganizowanych na Uczelni została prawidłowo przypisana do modułów, jednak część zajęć ma źle przypisaną liczbę punktów ECTS. Punktów jest za dużo lub za mało – wskazuje to na problem z właściwym określeniem liczby godzin pracy własnej studenta. Oprócz tych drobnych problemów z dopasowaniem liczby godzin pracy własnej studenta, w czasie spotkania z Zespołem Oceniającym nie zgłaszano innych uwag w tym zakresie.

Program nauczania cyklu kształcenia rozpoczęty w roku ak. 2011/12 w pełni odpowiada standardom kształcenia na kierunku filologia ustalonym w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, układ przedmiotów i modułów jest poprawny. Także liczba godzin dydaktycznych i praktyk nie budzi zastrzeżeń. Programy skonstruowane według Krajowych Ram Kwalifikacji zbudowane są zasadniczo z 4 głównych modułów: modułu kształcenia ogólnego, modułu kształcenia podstawowego, modułu kształcenia kierunkowego oraz

modułu translatorycznego. Na moduł ogólnouczelniany składają się 4 przedmioty, z których trzy należy wybrać, tak więc możliwość wyboru jest mocno ograniczona. Już w opisie kryterium 2 wspomniano niezbyt staranne powiązanie (poprzez efekty kształcenia) tych przedmiotów z kierunkowymi efektami kształcenia. Za pozytywny uznać należy fakt, że program kształcenia oferuje taki moduł, zaleca się jednak jego doprecyzowanie i wypracowanie większego związku (poziom efektów kształcenia, poziom treści) z kształceniem na kierunku filologia. Moduł kształcenia podstawowego to moduł kształcenia językowego, zawiera on wszelkie nieodzowne elementy typowe dla filologicznego kształcenia językowego. Także układ sekwencyjny i założona progresja wiedzy i umiejętności są właściwe. Moduł kształcenia kierunkowego podzielono na podmoduły, 1 tzw. moduł podstawowy obejmujący przedmioty będące przede wszystkim wprowadzeniami do literaturoznawstwa, językoznawstwa, translatoryki, akwizycji języka oraz wykłady specjalistyczne. Zastawia fakt, że nie adresowane są – co da się zauważyć w kolejnych submodułach – do jednej specjalności (angielska, niemiecka), co oznacza, że prowadzone są w języku polskim i nie omawiają zjawisk filologicznych z powyżej wymienionego zakresu tematycznego typowych dla danego języka. Istotnym brakiem jest to, że większość przedmiotów tego modułu jest prowadzona w języku polskim. Zajęcia te powinny odbywać się w języku danej specjalności, co zwiększyło by znacznie kontakt studentów z językiem docelowym. Kolejne podmoduły dedykowane są poszczególnym specjalnościom i prowadzone w języku danej specjalności, tj. moduł językoznawczy (brak uzasadnienia dla przedmiotu metodyka języka angielskiego / niemieckiego, wymiar godzinowy 24 godziny ćwiczeń, przedmiot nie w pełni koresponduje z założonymi celami kształcenia oraz profilem translatorycznym), literacko-krajoznawczy w obszarze języka angielskiego / niemieckiego, Przygotowanie do egzaminu dyplomowego. Dodatkowym modułem „specjalnościowym” jest moduł D – translatoryczny. Jest to niestety tylko jeden moduł specjalnościowy, studenci nie mają możliwości wyboru między różnymi profilami. Zapewniona jednak została możliwość wyboru zajęć wymiarze co najmniej 30% punktów ECTS.

Studenci w większości zadowolająco oceniają czas trwania i prawidłowość doboru treści kształcenia. Studenci w czasie spotkania z Zespołem Oceniającym wyrazili opinię, że oferowany przez Wydział program kształcenia zawiera prawidłowo dobrane treści. Zdaniem studentów podział pomiędzy różnymi formami zajęć jest odpowiedni. Treści zajęć odpowiadają ich zdaniem w większości przypadków założonym kierunkowym efektom kształcenia. Studenci w czasie spotkania z Zespołem Oceniającym zwrócili uwagę na program modułu z pierwszego semestru „Nauka o państwie, prawie i środowisku” który ich zdaniem w części związanej ze „środowiskiem” odbiega przedstawionym im kierunkowym efektem kształcenia. Władze nie przedstawiły karty modułu o takiej nazwie, moduł ten znajduje się w harmonogramie zajęć na stronie internetowej Wydziału.

Trudno uznać program kształcenia rocznika rozpoczynającego się w roku akad. 2012/13 za pełny z powodu braku praktyk zawodowych, które uzupełniałyby i poszerzałyby kształcenie modułu specjalnościowego. Podobna oferta dydaktyczna proponowana jest studentom rozpoczynającym studia w roku akad. 2013/14, program kształcenia podzielony został na następujące moduły: moduł kształcenia ogólnego, moduły związane z kierunkiem studiów do wyboru, moduł kształcenia z zakresu nauk podstawowych, moduł kształcenia specjalnościowy, moduł kształcenia specjalnościowy do wyboru, modułu do wyboru na innym kierunku studiów (w tym seminarium dyplomowe). Opis zarówno w programie

studiów jak i dokumencie pt. opis modułów jest bardzo nieczytelny, nie pozwala na stwierdzenie, które przedmioty rzeczywiście są w ofercie przedmiotów do wyboru, ile z nich (i z jakiej) grupy trzeba wybrać. Taki dokument z pewnością nie jest pomocny dla studentów. Zaleca się uproszczenie tej dokumentacji.

W Raporcie samooceny (str. 7) znajdujemy stwierdzenie, że praktyki zawodowe „są integralną częścią procesu dydaktycznego”. Sytuacja zastana w Uczelni nie do końca potwierdza to zdanie. Ponieważ każdy rocznik studiuje według innego planu i programu studiów (obecny rok 3 według standardów kształcenia na kierunku, rok 1. i 2. według KRK, ale programy są definiowane różnie) różnie przedstawia się sytuacja praktyk zawodowych. Na obecnym roku 3. studenci zobowiązani są do odbycia praktykę pedagogiczną w łącznym wymiarze 180 godzin. Zasady odbywania tej praktyki są jasno i szczegółowo opisane, są również zgodne z rozporządzeniem ministra z 17.01.2012 w sprawie standardów kształcenia nauczycieli. Praktyce tej przypisano również właściwą liczbę punktów ECTS. Obecny rok 2. realizujący specjalnościowy moduł translatoryczny nie ma w planie i programie studiów uwzględnionej praktyki zawodowej, co jest bardzo zastanawiające i nie sprzyja uzyskaniu zakładanych celów kształcenia nawiązujących do misji uczelni mówiącej o kształceniu „wysoko wykwalifikowanych przedsiębiorczych kadr, zdolnych sprostać wyzwaniom gospodarczym i społecznym” (str. 2 Raportu Samooceny). Stanowi to pewien mankament oferty dydaktycznej dla cyklu kształcenia 2012-2015. Studenci, którzy rozpoczęli studia w 2013 znajdują w swym programie studiów obowiązkowy moduł praktyki zawodowej w wymiarze 160 godz. Przedmiot ten opisany jest w właściwie sporządzonym sylabusie, znajdziemy w nim dwa cele kształcenia oraz 7 modułowych efektów kształcenia odwołujących się do grupy umiejętności (3 efekty) oraz cztery nawiązujące do kompetencji społecznych. Praktykom przypisano 6 punktów ECTS. Istotnym mankamentem tego dokumentu są niezwykle powierzchownie i skrótowo opisane sposoby weryfikacji efektów kształcenia: ocena opiekuna praktyk z zakresu pozyskania przez studenta umiejętności/kompetencji, na podstawie dokumentacji przebiegu praktyki. Tak przeprowadzona weryfikacja nie daje pewności dotyczącej sprawdzenia osiągnięcia założonych efektów kształcenia, choć dobrą stroną tej sytuacji ustanowienie 3 godzin kontaktowych studenta z nauczycielem poświęconych procesowi weryfikacji efektów kształcenia. Także rozmowy toczone podczas wizytach ZO PKA w PWSZ w Legnicy świadczą o tym, że weryfikowano efekty kształcenia praktyk w sposób nie w pełni właściwy i merytoryczny. Opiekun praktyk zawodowych nie jest jeszcze właściwie przygotowany do weryfikacji praktyk zawodowych translatorskich.

Uczelnia deklaruje, iż to student powinien proponować miejsce odbywania praktyk, jednak dla osób, które mają z tym trudności osoby odpowiedzialne za praktykę pomogą w znalezieniu właściwego miejsca praktyk. Przedstawiono listę instytucji, w których odbycie takich praktyk jest możliwe. Brak jest systemowych umów między proponowanymi instytucjami a Uczelnią, podpisywane są jednostkowe umowy dotyczące konkretnego studenta.

Na spotkaniu z Zespołem Oceniającym nie byli obecni studenci, którzy już odbywali praktyki. Praktyki zaliczane są na podstawie karty przebiegu praktyki. Regulamin praktyk zawodowych opisuje szczegółowe kompetencje opiekuna praktyk i inne kwestie związane z odbywaniem praktyki zawodowej. Ze względu na brak udziału w spotkaniu z Zespołem Oceniającym studentów, którzy zrealizowali praktyki, nie było możliwe uzyskanie opinii studentów w tym

zakresie. Praktyki przeprowadzane według nowego regulaminu mają szansę być dla studentów wartościowe. Dotychczasowe karty przebiegu praktyki nie pozwalały na sprawdzenie uzyskanych w czasie praktyki efektów kształcenia. Do wizytacji Zespołu Oceniającego na Wydziale obowiązywały karty przebiegu praktyk które nie zawierały informacji o efektach kształcenia uzyskiwanych w czasie praktyki. Wydział zmienił karty przebiegu praktyk, został także zmieniony regulamin praktyk. Studenci dopiero w roku 2016 będą odbywali obowiązkowe praktyki zawodowe.

Proces kształcenia dotyczący najnowszego programu kształcenia został właściwie zorganizowany, sekwencja zajęć pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Moduły są ułożone w sposób logiczny, wynikają „jeden z drugiego”. Umożliwia to osiągnięcie przez studentów progresji zarówno w umiejętnościach językowych jak i wiedzy humanistycznej oraz umiejętnościom praktycznym. Także cele i treści kształcenia w sposób właściwy determinują formę zajęć (wykładów i ćwiczeń).

W czasie spotkania studentów z Zespołem Oceniającym studenci wyrazili opinię, że przedmioty zostały ułożone w planie studiów w sposób przemyślany. Sekwencja modułów jest ich zdaniem logiczna. Nie zdarza się, by tematyka jakiegoś modułu odwoływała się w pełni do tematyki modułu z innych semestrów. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym nie wskazali żadnych problemów z kolejnością modułów w planie studiów.

Raport Samooceny (str. 12) zawiera deklarację jego autorów dotyczącą możliwości indywidualizacji procesu kształcenia. Par. 15 Regulaminu studiów traktuje o możliwości uzyskania przez studenta indywidualnej organizacji zajęć, w przypadku studiowania dwóch kierunków, wychowywania dzieci, kłopotów zdrowotnych lub niepełnosprawności oraz podjęcia pracy zarobkowej. Forma ta dotyczy jednak indywidualnego sposobu zaliczania przedmiotów według obowiązującego planu studiów, trudno traktować ją jako indywidualizację procesu kształcenia. Inną formą przewidzianą w Regulaminie studiów jest tzw. Indywidualny Plan i program kształcenia, które zakładają wybór indywidualnej ścieżki kształcenia np. w innej uczelni, także zagranicznej. Możliwość ta zarezerwowana jest dla studentów osiągających bardzo dobre wyniki w nauce, średnia powyżej 4,5.

W spotkaniu z Zespołem Oceniającym uczestniczyły dwie osoby korzystające z Indywidualnej Organizacji Studiów. W spotkaniu nie brał udziału żaden student studiujący według Indywidualnego Planu i Programu Kształcenia. Obecni na spotkaniu studenci nie wyrazili zainteresowania korzystaniem z Indywidualnego Planu i Programu Kształcenia.

Zdaniem studentów Uczelnia stwarza odpowiednie warunki indywidualizacji procesu kształcenia dla studentów wybitnie uzdolnionych i niepełnosprawnych. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym wskazali, że z Indywidualnego Planu i Programu Kształcenia korzystają ich znajomi uczestniczący w wymianach międzynarodowych. Osoby, które korzystały z Indywidualnej Organizacji Studiów studiowały równocześnie na dwóch kierunkach. Bardzo wysoko oceniły możliwość dostosowania swoich indywidualnych planów zajęć na obu kierunkach (oba kierunki studiowały w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Witelona w Legnicy).

W czasie spotkania z Zespołem Oceniającym studenci wskazali na, ich zdaniem, dobry podział modułów na różne formy zajęć. Studenci pozytywnie odnieśli się do proporcji pomiędzy

konwersatoriami, ćwiczeniami a klasycznymi wykładami i do stosowanych na nich metod dydaktycznych. Studenci pozytywnie ocenili organizację procesu kształcenia na wizytowanym kierunku wskazując, że pozwala ona na harmonijne łączenie treści, form metod. W ich ocenie podział modułów na różne formy zajęć jest odpowiedni.

Proces kształcenia na wizytowanym kierunku prowadzony jest w ramach profilu ogólnoakademickiego na poziomie studiów I stopnia w formie stacjonarnej. Uczelnia nie prowadzi kształcenia w Zamiejscowych Ośrodkach Dydaktycznych. Wydział nie prowadzi na ocenianym kierunku modułów, w których wykorzystuje się metody kształcenia na odległość.

2) Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

Biorąc pod uwagę omówione powyżej elementy procesu kształcenia, takie jak sekwencja przedmiotów, formy zajęć, wymagania, weryfikacja efektów, uwzględnianie potrzeb studentów, można stwierdzić, że proces kształcenia na kierunku filologia jest zorganizowany w sposób dostatecznie spójny i jest w wystarczającym stopniu właściwie realizowany.

Praktyki pedagogiczne odbywają się w placówkach realizujących cele i podejmujących zadania w zakresie zgodnym z kierunkiem studiów. Innych praktyk do tej pory nie realizowano, dopiero rocznik, który rozpoczął naukę w bieżącym roku ak. ma przewidzianą praktykę zawodową, o niej na podstawie dokumentów oraz rozmów wypowiedziano się wyżej. W takiej specyficznej sytuacji trudno odpowiedzieć na pytanie postawione w tym punkcie. Brak praktyk na roku 2. obniża ocenę, ten program kształcenia bez praktyk zawodowych nie jest pełny.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego: w pełni.

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Realizowany program w zasadzie umożliwia studentom osiągnięcie celów i efektów kształcenia. Treści zajęć poszczególnych przedmiotów korespondują z efektami kształcenia dla kierunku, przy czym sylabusy zawierają szczegółowe efekty kształcenia dla poszczególnych przedmiotów. Niewystarczające są rozwiązania dotyczące praktyk zawodowych. Studenci wybitnie uzdolnieni i niepełnosprawni mają zapewnione odpowiednie możliwości indywidualizacji procesu kształcenia.

(2) Formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne są dostatecznie koherentne. Sekwencja przedmiotów w planie studiów i formy zajęć odpowiadają oczekiwaniom studentów.

Zalecenia

Ad. 1.

Należy prowadzić intensywne działania w celu pozyskania instytucji, które będą stałymi partnerami Wydziału Nauk Humanistycznych i Społecznych w organizacji i przeprowadzeniu praktyk zawodowych,:

- **które zadeklarują konkretną liczbę osób, które mogą zostać na praktykę przyjęte,**

- których pracownicy będą zapoznani przez Uczelnię z efektami kształcenia praktyk zawodowych
- które we współpracy z opiekunem praktyk z ramienia Uczelni będą czynnie uczestniczyć w weryfikacji tychże efektów.

Należy dołożyć starań, aby większość przedmiotów modułu translatorycznego odbywało się w języku specjalności.

Zaleca się uproszczenie dokumentacji związanej z opisem modułów i wyborem przedmiotów przez studentów.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

- 1) *Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu, Ocena czy struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów oraz ich liczba umożliwiają osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia.*

Analiza struktury kwalifikacji kadry dydaktycznej prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku studiów (zarówno tej w minimum kadrowym, jak i spoza minimum) pozwala stwierdzić, iż od strony posiadanych kompetencji daje ona możliwości osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia. Analiza dorobku naukowego i innych dokonań pracowników prowadzących zajęcia na wizytowanym kierunku także potwierdza, że ich kwalifikacje wystarczają do osiągnięcia efektów kształcenia na kierunku „filologia”. W kadrze wchodzącej w skład minimum programowego znajdują się specjaliści literaturoznawcy, językoznawcy i translatorycy. Wszyscy oni prowadzą zajęcia odpowiadające ich specjalnościom. Wśród nauczycieli akademickich nie wchodzących w skład minimum znajdują się doświadczeni lektorzy. Jednak udział samodzielnych pracowników nauki w prowadzeniu seminariów oraz prac dyplomowych jest niedostateczny. Niektórzy pracownicy samodzielni w ogóle nie prowadzą takich zajęć.

Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. minimum kadrowe. Cz. II. pozostali nauczyciele akademicy .

- 2) *dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia; na kierunkach o profilu praktycznym w procesie kształcenia uczestniczą nauczyciele z doświadczeniem praktycznym, związanym z danym kierunkiem studiów,*

Ponieważ występują duże rozbieżności między danymi z raportu samooceny (tabele II.1 II.3) a załącznikiem 1, jeżeli chodzi o liczbę nauczycieli zaliczanych do minimum kadrowego, przyjęto, że to załącznik nr 1 odzwierciedla sytuację faktyczną. W tabeli II.1. pojawia się liczba 6 nauczycieli, w tabeli II.3 - 9 nauczycieli, tyle samo w załączniku nr 1. Zadeklarowano w nim do minimum kadrowego dziewięciu nauczycieli akademickich, w tym: trzech z grupy pracowników samodzielnych, tj. profesorów i doktorów habilitowanych oraz sześć osób ze stopniem naukowym doktora.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe 8 do liczby studentów kierunku (170) spełnia wymagania § 17 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445 z późn. zm.) i wynosi ok. 1:20, przy wymaganym 1:50.

W teczkach osobowych znajdują się dokumenty pozwalające na uznanie deklarowanych tytułów i stopni naukowych. Zgodnie z art. 9a ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, na wizytowanym kierunku Wydział zaliczył do minimum kadrowego tylko nauczycieli akademickich zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy, na podstawie złożonych przez nich oświadczeń, o których mowa w art. 112a Ustawy. Należy zaznaczyć, że jedna z osób zadeklarowanych do minimum kadrowego w grupie pracowników ze stopniem naukowym doktora nie złożyła ww. oświadczenia przed rozpoczęciem roku akademickiego, nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki, zgodnie z art. 112a ust. 3 Ustawy (oświadczenie z dnia 18.09.2013 r.), wobec powyższego nie zaliczono jej do minimum kadrowego, które wobec tego wynosi 8 osób. Wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunek zatrudnienia w Uczelni nie krócej niż od początku semestru studiów wynikający z § 13 ust. 1-2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz.U. 2011 nr 243 poz. 1445, z późn. zm.). Wszystkim osobom zgłoszonym do minimum kadrowego na bieżący rok akademicki zaplanowano osobiście prowadzone na kierunku studiów i poziomie kształcenia zajęcia dydaktyczne w wymiarze przewidzianym przepisami, zgodnie z § 13 ust. 3 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Żadna z osób nie przekroczyła limitu minimów kadrowych określonego w art. 112a ust. 1-2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. W skład minimum kadrowego kierunku filologia wchodzi specjaliści literaturoznawcy, językoznawcy oraz translatorycy. Jest w nim także jeden samodzielny nauczyciel akademicki oraz więcej niż dwu doktorów reprezentujących język angielski będący przedmiotem studiów na kierunku filologia. Na podstawie analizy składu minimum kadrowego z ostatnich czterech lat, należy wskazać, że od roku akademickiego 2010/11 do 2013/14, nieprzerwanie Wydział zalicza do minimum kadrowego te same trzy osoby z grupy pracowników samodzielnych. Zmiany składu minimum kadrowego dokonane w zakresie pracowników ze stopniem naukowym doktora dotyczą 3 osób, a zatem wynoszą 50%. Należy przy tym zaznaczyć, że zmiany wprowadzane były stopniowo tj. w każdym kolejnym roku akademickim począwszy od 2010/11 dotyczyły jednej osoby. Spośród wszystkich pracowników zadeklarowanych do minimum kadrowego, pięć osób ze stopniem naukowym doktora oraz jedna ze stopniem doktora habilitowanego, posiada zatrudnienie w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Witelona w Legnicy, jako podstawowym miejscu pracy.

(Załącznik nr 5 - Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe. Cz. II. Pozostali nauczyciele akademicy);

Zajęcia dydaktyczne z poszczególnych przedmiotów są obsadzone prawidłowo, kompetencje nauczycieli akademickich są skorelowane zgodne pod względem obszarów wiedzy i dziedzin nauki z prowadzonymi zajęciami oraz szczegółowymi efektami kształcenia.

Hospitacja zajęć przeprowadzona przez Zespół Oceniający potwierdza ich dobry poziom. Znakomita większość zajęć przewidzianych planem się odbyła, z wyjątkiem jednych. Pracownicy są przygotowani merytorycznie i językowo do prowadzenia zajęć na kierunku filologia, aczkolwiek można by bardziej zróżnicować metody dydaktyczne. Pewne zaniepokojenie budzi zwłaszcza stosowanie metody gramatyczno-tłumaczeniowej. W kilku przypadkach studenci nie umieli nazwać podręcznika, z którego korzystają, co sugeruje, że być może nie zapoznali się z opisem przedmiotu. Studenci mają dobry poziom przygotowania językowego, w większości z zaangażowaniem uczestniczą w zajęciach, które są na odpowiednim poziomie językowym i intelektualnym. Kilka zajęć było prowadzonych bardzo dobrze, w dobrym tempie, studenci najwyraźniej dużo z nich korzystają.

Załącznik nr 6 - Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena.

- 3) jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, w tym także przez wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą.*

Przedstawione w Raporcie samooceny oraz w toku wizytacji zasady polityki kadrowej, polegają na stopniowym rozwoju obecnej kadry nauczycieli akademickich bądź na jej utrzymaniu. Ze względu na wielkość naboru na pierwszy rok i niż demograficzny, nie dąży się do pozyskiwania nowej kadry np. przejmowania jej z uczelni niepublicznych – wzrost liczby nauczycieli ma być osiąganym zatem poprzez rozwój naukowy osób z tytułem magistra lub doktora. Istotnym elementem polityki kadrowej jest również „stopniowe zwiększanie udziału pracowników zatrudnionych na Wydziale na pierwszym etacie i wywodzących się z regionu legnickiego oraz preferowanie umowy o pracę jako formy zatrudnienia” (Raport samooceny, s. 19).

Weryfikacja kadry dydaktycznej polega na prowadzonej obecnie nie rzadziej niż co dwa lata okresowej ocenie dokonywanej przez Komisję ds. Nauczycieli Akademickich – procedura ocen okresowych uregulowana jest w § 64-66 Statutu, oraz Uchwale Nr V/32 Senatu z dnia 16 kwietnia 2013 r. Kryteria oceny to m.in.: udział w organizowaniu procesu dydaktycznego, poziom prowadzonych zajęć dydaktycznych, prace organizacyjne na rzecz Uczelni, autorstwo podręczników i innych pomocy dydaktycznych, podnoszenie własnych kwalifikacji. Elementem procesu weryfikacji są także badania ankietowe przeprowadzane wśród studentów dotyczące jakości zajęć.

W zdecydowanej większości procedury dotyczące zaliczania nauczycieli akademickich do minimum kadrowego zostały zachowane. W teczkach osobowych znajdują się dokumenty pozwalające na uznanie deklarowanych tytułów i stopni naukowych. W przypadku jednej z osób zadeklarowanych do minimum kadrowego w grupie pracowników ze stopniem naukowym doktora oświadczenie o którym mowa art. 112a Ustawy, zostało złożone po terminie określonym przez ustawodawcę.

Prowadzona polityka kadrowa oraz weryfikacja nauczycieli akademickich nie budzą zastrzeżeń o charakterze formalnym.

Władze Uczelni zgłaszają swoje zaniepokojenie w odniesieniu do przyszłych możliwości zatrudniania nauczycieli, dla których uczelnia jest drugim miejscem pracy, zwłaszcza chodzi tu o pracowników samodzielnych. Wrocławskie uczelnie, pierwsze miejsce pracy dla wskazanej grupy nauczycieli, administracyjnie ograniczają swoim pracownikom możliwości zatrudniania na drugim etacie. Sprawia to, że przyszła sytuacja kadrowa nie jest pewna. Według dokumentu Strategia rozwoju Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy na lata 2014-2020 (maj 2013), a także spotkania z władzami Uczelni, dotychczasowa polityka kadrowa uległa załamaniu. W polityce tej koncentrowano się na pozyskiwaniu wykwalifikowanych pracowników z innych uczelni; była to strategia o niskiej kosztowności. Obecnie inne uczelnie stawiają biurokratyczne bariery takiemu korzystaniu z „ich” zasobów kadrowych. PWSZ powinien wobec tego kształcić swoje kadry, do takiego inwestowania nie zachęcają z kolei coraz mniejsze liczby studentów przyjmowanych na kierunek filologia. Powstaje pytanie, czy jednak PWSZ wspiera rozwój naukowy pracowników? Raport samooceny opisuje sytuację przy pomocy ogólników bez danych empirycznych. Pracownicy na spotkaniu jednak stwierdzili, że uczelnia pomaga im rozwijać się, poprzez udzielanie urlopów, kupowanie publikacji potrzebnych do pracy naukowej. Uczelnia przyznaje także granty wewnętrzne. Z uzyskanych danych wynika, że w latach 2010-2014 pracownicy kierunku filologia uzyskali dwa granty. W ramach programu ERASMUS za granicę wyjechał jeden pracownik. Nauczyciele akademicki mają postawy zachowawcze. Dla wielu z nich uczelnia jest drugim miejscem pracy, wobec tego nauczyciele nie są żywotnie zainteresowani w tym, czy uczelnia będzie istniała.

W przypadku kolejnej oceny jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić zmiany, ich wpływ na osiągnięte efekty i jakość kształcenia, odnieść się do stopnia realizacji zaleceń sformułowanych poprzednio lub efektów działań naprawczych.

Nie dotyczy.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Struktura kwalifikacji i liczba zatrudnionych pracowników gwarantuje realizację założonych efektów kształcenia.

2) W zdecydowanej większości procedury dotyczące zaliczania nauczycieli akademickich do minimum kadrowego zostały zachowane. W teczkach osobowych znajdują się dokumenty pozwalające na uznanie deklarowanych tytułów i stopni naukowych. Niepokoi małe zaangażowanie pracowników samodzielnych w prowadzenie seminariów dyplomowych.

3) Prowadzona polityka kadrowa oraz weryfikacja nauczycieli akademickich nie budzą zastrzeżeń o charakterze formalnym. Uczelnia podejmuje działania wspomagające działalność naukową pracowników, a tym samym prowadzi politykę kadrową, jednak jej działania można określić jako mało intensywne, szczególnie gdy się weźmie pod uwagę niepewną sytuację kadrową w chwili obecnej.

Zalecenia:

Ad. 1.

Należy zwiększyć udział samodzielnych pracowników nauki w prowadzeniu seminariów oraz prac dyplomowych.

Ad. 2.

Należy zwrócić uwagę na konieczność dotrzymania terminu złożenia oświadczeń, o których mowa w art. 112a Ustawy, w odniesieniu do każdego nauczyciela akademickiego zaliczanego do minimum kadrowego.

Ad. 3.

Należy zintensyfikować działania w kierunku wykształcenia własnej kadry.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniającą potrzeby osób niepełnosprawnych.

W raporcie samooceny bardzo szczegółowo opisano infrastrukturę, opis ten zgadza się ze stanem faktycznym. Uczelnia ma bardzo dobrą, wręcz wyróżniającą, infrastrukturę. Mieści się w budynkach byłych koszarów niemieckich, zajmując przede wszystkim trzy ogromne budynki (fasada dwóch ok. 120 m długości, trzeciego - 150 m), a także inne, mniejsze zabudowania. W razie potrzeby może także doprowadzić do końca remont trzeciego, równie wielkiego budynku. Budynki są wyremontowane, dostosowane do potrzeb dydaktycznych, znajdują się w nich zarówno bardzo duże, wielofunkcyjne sale, jak i pomieszczenia znacznie mniejsze. Sale są w dużej mierze wyposażone w sprzęt multimedialny lub audiowizualny (z którego prowadzący korzystają). Oczywiście, to, że Uczelnia mieści się w adaptowanych budynkach, ma także aspekty negatywne, np. sale dydaktyczne są słabo oświetlone światłem naturalnym, w większości z nich cały czas pali się światło. Sam czas przejścia z sali w budynku A do sali w budynku B zabiera dużo czasu.

Studenci mają bardzo dobry dostęp do komputerów, czy to w laboratoriach komputerowych czy to w czytelnich. Mają zapewniony dostęp do Internetu, zarówno poprzez sieć bezprzewodową jak i stanowiska komputerowe z dostępem do sieci znajdujące się w czytelnich w bibliotece.

Biblioteka stanowi oddzielną jednostkę ogólnouczelnianą. Biblioteka ma bardzo dobre warunki lokalowe, dysponuje trzema czytelniami naukowymi i jedną czytelnią czasopism. Spośród 72000 woluminów ogółem 13000 woluminów (2566 tytułów) książek może być stosowanych w procesie kształcenia na kierunku filologia. Bardzo bogata jest oferta elektroniczna biblioteki. Biblioteka ma także standardowy dostęp do baz elektronicznych, do których subskrypcję wykupuje Ministerstwo Nauki. Biblioteka prenumeruje 11 czasopism, które nazywa obcojęzycznymi. Są wśród nich czasopisma polskie, skierowane do nauczycieli, *Języki obce w szkole*, a także ogólne czasopisma społeczno-polityczne, jak *Der Spiegel*, *Wieczerna Moskwa*. Trudno się zorientować, czy *Newsweek* to edycja polska czy angielska - jeżeli to pierwsze, wówczas brak ogólnego czasopisma anglojęzycznego, a na kierunku filologia studiuje student anglistyki.

Z oglądu książek najczęściej używanych na miejscu wynika, że większość księgozbioru filologicznego to publikacje z zakresu nauczania języka, co jest zgodne z zawodowym profilem uczelni. Jednakże wrywkowa kontrola bibliografii w kartach opisu przedmiotów z zasobami biblioteki wskazuje, że wielu pozycji z zakresu literatury podstawowej brak w bibliotece. Należałoby skorelować spisy literatury podstawowej z zasobami biblioteki, lub wskazać, że dostępne są one na innych zasadach. Z kolei w opinii studentów wyrażonej w czasie spotkania z Zespołem Oceniającym, dostępne zbiory pokrywają się z literaturą polecaną przez nauczycieli. Studenci w czasie spotkania z Zespołem Oceniającym bardzo wysoko ocenili infrastrukturę dostępną na Uczelni. Potwierdzili, że chętnie korzystają z elektronicznej oferty biblioteki.

Z uwagi na planowany rozwój kierunku w stronę translatoryki, Uczelnia ma zamiar kupić wyspecjalizowany sprzęt do nauki tłumaczenia ustnego (kabinowego), co niewątpliwie jest celową i potrzebną inwestycją. Choć uczelnia na kierunku filologia ma zamiar specjalizować się w translatoryce, zwraca uwagę to, że dobór literatury z tego zakresu w zasadzie ogranicza się do publikacji wydanych w Polsce. Katalog biblioteki podaje 4 pozycje, w których tytule występuje wyraz *translation*. Są to pozycje wydane w Polsce, przez polskich autorów, dość przypadkowo dobrane.

Jeśli idzie o dobór miejsc praktyk, to według raportu samooceny, praktyki przeprowadzane są w urzędach administracji publicznej, firmach, środkach masowego przekazu, organizacjach związkowych, społecznych, placówkach kulturalnych, wydawnictwach, redakcjach, sektorze usług turystycznych. Władze przedstawiły także dokumenty wskazujące dotychczasowe miejsca odbywania praktyk. Wrywkowe sprawdzenie kart praktyk potwierdza, że właśnie w takich miejscach odbywają się. Według opiekuna praktyk, uczelnia nie ma bazy instytucji, w których są prowadzone zajęcia praktyczne, studenci przede wszystkim mają sami znaleźć miejsce praktyk, jeżeli mają trudności, mogą się zwrócić do opiekuna, który stara się kanałami prywatnymi znaleźć miejsce studentowi. Według opiekuna, dotychczasowy system nastawiony był na kształcenie nauczycieli, praktyki odbywały się w szkołach, zaś obecnie mają się przede wszystkim odbywać w biurach tłumaczeń.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym nie uczestniczyli w praktykach zawodowych. W związku z czym nie było możliwe uzyskanie ich opinii w przedmiocie prawidłowości miejsc odbywania praktyk. Studenci obecni na spotkaniu nie odbywali praktyk zawodowych ale gdyby mieli szukać miejsc do odbycia praktyki wiedzą do jakiego rodzaju placówek powinni się zgłaszać.

Uczelnia jest w pełni przystosowana do potrzeb studentów niepełnosprawnych. Budynki, w których odbywają się zajęcia na wizytowanym kierunku są przystosowane do ich potrzeb. W budynkach tych znajdują się windy dostępne wyłącznie dla pracowników i studentów z niepełnosprawnościami (weryfikacja przy pomocy kodu cyfrowego). Najwyższe kondygnacje które nie są obsługiwane przez windy są osiągalne poprzez podnośniki montowane na klatkach schodowych. W bibliotece znajdują się specjalne stanowiska dla osób niepełnosprawnych, wyposażone w oprogramowanie i sprzęt dla osób mających problemy z obsługą standardowych urządzeń wskazujących. Uczelnia dysponuje domem studenckim przystosowanym dla osób niepełnosprawnych.

W laboratoriach komputerowych i czytelnich komputery wyposażone są w klawiatury dla osób niedowidzących, można z nich także korzystać dzięki odpowiedniemu wyposażeniu akustycznemu. Uczelnia nie posiada oprogramowania dla osób niewidomych, jednak na podstawie informacji uzyskanych podczas wizytacji wiadomo, że planowany jest jego zakup.

W przypadku kolejnej oceny jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić dokonane zmiany, odnieść się do stopnia realizacji zaleceń sformułowanych poprzednio, efektów działań naprawczych, a także ocenić wpływ zmian infrastruktury na możliwość osiągnięcia założonych efektów kształcenia i jego jakość.

Nie dotyczy.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego:

Uczelnia dysponuje nowoczesną infrastrukturą przyjazną dla studentów ocenianego kierunku. Ilość sal, ich wyposażenie, stan techniczny jest ponadprzeciętny i stwarza komfortowe warunki pracy. W ocenie studentów infrastruktura dydaktyczna umożliwia im osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Sale w których odbywają się zajęcia na wizytowanym kierunku są wyposażone w nowoczesny sprzęt audiowizualny. Zasoby biblioteki (w szczególności elektroniczne) odpowiadają potrzebom studentów ocenianego kierunku, choć Zespół Oceniający miał niewielkie zastrzeżenia dotyczące zgodności literatury zalecanej z zasobami bibliotecznymi.

Miejsca przeprowadzanych praktyk są prawidłowe, ale uczelnia zbyt małe starania wkłada w pozyskanie miejsc praktyk.

Biblioteka jest zasobna jak na PWSZ, ale nie w pełni dostosowana do potrzeb kształcenia planowanych w przyszłości.

Bardzo dobre jest przystosowanie infrastruktury uczelni do potrzeb studentów niepełnosprawnych – dotyczy to i biblioteki, i całego kampusu.

Zalecenia

- Należy uzupełnić zasoby biblioteczne o pozycje z literatury podstawowej, a także o literaturę z zakresu przekładoznawstwa.
- Uczelnia powinna aktywnie pozyskiwać miejsca praktyk oraz stworzyć bazę ich danych, z której mogliby korzystać studenci.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Uczelnia nie ma obowiązku przeprowadzania badań naukowych. Pracownicy prowadzą taką działalność, choć jest ona związana przede wszystkim z uczelniami, na których są zatrudnieni na pierwszym etapie – poza PWSZ w Legnicy.

Jednostka stwierdza jednoznacznie w raporcie samooceny, że brak naukowej współpracy międzynarodowej. Nie wspomina się także o współpracy z innymi ośrodkami w kraju – jednakże Jednostka nie ma obowiązku prowadzenia badań naukowych. Uczelnia podaje dwie

prace naukowe pracowników kierunku filologia zatrudnionych na pierwszym etapie, a ich autorzy podali jako afiliację PWSZ w Legnicy za okres 2009-2014. Ta działalność naukowa była związana z prowadzonymi zajęciami.

Jeśli idzie o działalność naukową studentów, to w czasie gdy realizowany był proces kształcenia w zakresie filologii germańskiej (do roku 2013), studenci byli włączani w działalność polegającą na tłumaczeniu poezji niemieckich twórców. Podczas wizytacji przedstawiciele Wydziału nie przedstawiły żadnych informacji, które świadczyłyby o zaangażowaniu studentów filologii angielskiej w działalność o charakterze naukowym –nie istnieją studenckie koła naukowe.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego: nie dotyczy

Zalecenia: brak

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

- 1) *Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów;*

Rekrutacja na kierunek filologia odbywa się co roku zgodnie z kolejnymi uchwałami Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy. Ostatnia uchwała (IV/215 z dnia 29 maja 2012 roku w sprawie warunków i trybu rekrutacji na studia stacjonarne i niestacjonarne w roku akademickim 2013/2014) podobnie jak poprzednie, przyjęcie na kierunek filologia uzależnia od wyników konkursu świadectw maturalnych. Punkty przy rekrutacji na filologię przyznawane są za przedmioty: język obcy (angielski lub niemiecki w zależności od wybranej specjalności), język polski i jeden przedmiot dodatkowy (historia, matematyka, wiedza o społeczeństwie, geografia, biologia lub drugi język obcy). Uchwała uwzględnia kandydatów z maturą międzynarodową i z egzaminem dojrzałości tzw. „starą maturą”.

Studenci w czasie spotkania z Zespołem Oceniającym przedstawili opinię, że warunki przyjęcia są równe dla wszystkich kandydatów, rekrutacja przeprowadzana jest w sposób przejrzysty. Studenci otrzymują pisemne decyzje o wyniku rekrutacji. Studenci wyrazili również zadowolenie z liczby osób przyjmowanych na pierwszy rok. Wszystkie informacje dla kandydatów dostępne są na stronie Internetowej Uczelni.

ZO PKA stwierdza, że rekrutacja na studia na kierunku filologia nie budzi żadnych zastrzeżeń: jest otwarta, nie łamie zasady równych szans, jest oparta na wynikach egzaminu maturalnego, a warunki przyjęcia na oceniany kierunek nie dyskryminują żadnej grupy kandydatów. Liczba przyjmowanych kandydatów odpowiada potencjałowi dydaktycznemu jednostki.

Nie znaleziono argumentów, że otwartość zagraża właściwej selekcji kandydatów ze względu na przygotowanie językowe stosowne do potrzeb studiów filologicznych. Jednakże Uchwała regulująca rekrutację stwierdza, że student posiadający wynik 70-100% z egzaminu maturalnego na poziomie rozszerzonym, otrzymuje tyle samo punktów rekrutacyjnych co

student zdający ten sam przedmiot na poziomie podstawowym z wynikiem 87-100%. W czasie spotkania z Zespołem Oceniającym studenci przyznali, że dysproporcja procentowa pomiędzy poziomem podstawowym a rozszerzonym mogłaby być większa.

- 2) *system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen;*

Zorientowanie na proces uczenia się rozpoczyna się od określenia nakładu czasu pracy przyporządkowanego poszczególnym modułom. Podstawowe zasady, którymi kierowały się władze Uczelni, przy ustalaniu nakładu pracy studenta w ramach poszczególnych modułów są zgodne z ogólnie obowiązującymi przepisami. 1 punktowi ECTS przypisano średnio 25-27 godzin pracy studenta. Zastanawia fakt, że w poszczególnych kartach przedmiotów w nakładzie pracy studenta uwzględniono obecność na konsultacjach u nauczyciela, np. 5 godzin w semestrze (np. przedmioty: Gramatyka kontrastywna języków angielskiego i polskiego, Komunikacja językowa, Łacina, PNJA – gramatyka praktyczna III itd.), 8 godz. konsultacji (Literatura amerykańska i inne), 10 godzin (literatura brytyjska, PNJA – ćwiczenia redakcyjne III, PNJA – ćwiczenia redakcyjne IV i inne) a nawet 15 godzin (np. lektorat języka francuskiego, języka niemieckiego, języka rosyjskiego). Z rozmów z pracownikami i studentami wynikało, że bytność studentów na konsultacjach nie jest obowiązkowa, tak więc konsultacje nie powinny być zostać uwzględnione w obliczeniach nakładu pracy studenta. Świadczy to o niezbyt dobrej znajomości zasad przypisywania punktów ECTS. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym studenci wyrazili opinię, że część modułów posiada niewłaściwie określony nakład czasu i pracy niezbędny do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. W ocenie studentów, w zależności od przedmiotu, mamy do czynienia z przeszacowaniem lub niedoszacowaniem punktacji ECTS.

Liczba godzin poszczególnych zajęć została określona w planie studiów. Studenci w czasie spotkania z Zespołem Oceniającym wskazali na problem z za małą, ich zdaniem, liczbą godzin praktycznej nauki języka. Problem ten zgłosili Władzom i zgodnie z zapewnieniami Władz ma on zostać rozwiązany.

Liczba godzin zajęć zorganizowanych na Uczelni w większości przypadków odpowiada potrzebom studentów. Studenci nie zgłaszali dużych problemów z liczbą godzin poświęconych na poszczególne moduły, z wyjątkiem wspomnianego niepoprawnego oszacowania nakładów pracy własnej studenta. Studenci wyrazili swoją pozytywną opinię również o harmonogramie zajęć. Odpowiada on założeniom studiów stacjonarnych.

Już podczas omawiania kryterium 3 wskazano na ułomności rozwiązań działań weryfikujących efekty kształcenia oraz oceniania postępów w nauce studentów. ZO PKA uznaje system – formalnie rzecz ujmując - za standardowy i odpowiedni do stosowania w polskim szkolnictwie wyższym, jednak pozostaje on obecnie na etapie wdrażania i posiada ułomności.

Studenci ocenili system ocen mniej kompleksowo formułując doń niewiele zastrzeżeń. Pomimo braku informacji o ocenach formujących w sylabusach, studenci wskazali na istnienie takich ocen i na przekazywaną im informację o nich: podczas pierwszych zajęć w semestrze z danego przedmiotu nauczyciele akademicy informują studentów o stosowanych metodach oceny. Ponadto informacje na ten temat zawarte są w dodatkowych

sylabusach udostępnianych studentom przez niektórych wykładowców. Na podstawie ogólnej opinii uzyskanej od studentów uczestniczących w spotkaniach, należy stwierdzić, że określone przez nauczycieli akademickich podczas początkowych zajęć warunki zaliczenia, nie zmieniają się zasadniczo.

Zgodnie z zasadami określonymi w regulaminie studiów, studenci mają możliwość dwukrotnego podejścia do egzaminu, a także mogą ubiegać się o przeprowadzenie egzaminu komisyjnego w przypadku wystąpienia jakichkolwiek wątpliwości. Pozytywnie należy ocenić, że na każdym etapie procesu zapewniona jest możliwość uzyskania od nauczycieli akademickich informacji na temat popełnionych błędów poprzez spotkania na konsultacjach w czasie których słuchacze mają wgląd do ocenionej pracy. Nauczyciele są zobowiązani do przechowywania prac przez rok. Metody oceniania są zdaniem studentów adekwatne do specyfiki zajęć, a także zapewniają obiektywizm formułowania ocen.

Zatem w opinii studentów Wydział posiada dobrze ugruntowany system oceny osiągnięć studentów. Mimo braków formalnych (brak szczegółowych metod oceniania w części sylabusów), studenci czują się oceniani sprawiedliwie i obiektywnie. Nauczyciele na pierwszych zajęciach oprócz omówienia karty modułu przypominają o przysługujących studentom prawach tj. możliwości dwukrotnego podchodzenia do egzaminu i prawie wglądu do prac.

3) struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów;

Struktura i organizacja programu na wizytowanym kierunku nie stwarza barier związanych z mobilnością krajową i międzynarodową. Studenci potwierdzili, że Uczelnia pozwala na zaliczenie do planu studiów kursów zrealizowanych za granicą oraz, że promuje możliwość takich wyjazdów.

PWSZ im. Witelona w Legnicy oferuje możliwości wyjazdu na międzynarodową wymianę studencką oraz praktykę w ramach programu Erasmus. Studenci kierunku filologia dotychczas niezbyt licznie brali udział w wymianach międzynarodowych, wyjątkiem jest rok akademicki 2012/13, w którym 9 osób odbyło praktykę zagraniczną, a 6 studiowało w uczelni zagranicznej. W kolejnym roku akademickim zanotowano spadek zainteresowania, tylko 3 osoby wyjechały do uczelni zagranicznej. Liczba osób korzystających z wyjazdów zagranicznych jest zatem niewielka w stosunku do wszystkich studiujących na wizytowanym kierunku. Troskę ZO PKA budzi niewielkie zainteresowanie studentów tą ofertą, szczególnie, że są to studenci neofilologii, dla których kontakty zagraniczne są nieodzowne. Oferta uczelni zagranicznych, w których można studiować filologię jest dość chaotyczna i niewielka.

Wydział nie przedstawił żadnych dowodów na istnienie współpracy poza studenckimi wymianami w ramach programu Erasmus. Skala wyjazdów na ocenianym kierunku zwiększała się w ciągu lat 2009-2014. Najwięcej studentów, tj. 6 uczestniczyło w wymianie w 2012/2013 roku. Oprócz tego w roku 2012/2013, 9 studentów skorzystało z programu staży zagranicznych. Uczelnia oferuje studentom niekiedy wykłady profesorów wizytujących w których mogą brać udział również studenci ocenianego kierunku. Nie stwierdzono udziału studentów w badaniach realizowanych w ramach współpracy międzynarodowej.

W Uczelni działa Biuro Współpracy z Zagranicą. Na stronie internetowej tej jednostki znajdują się aktualne informacje dotyczące wymian międzynarodowych. Można tam znaleźć dane koordynatorów dla poszczególnych kierunków, także listę uczelni z którymi prowadzona jest współpraca. Uczelnia nie uczestniczy w żadnym krajowym programie wymiany studentów, zaś studenci w czasie spotkania z Zespołem Oceniającym poinformowali, że nie byłoby zainteresowani ofertą wymiany krajowej.

Zatem, choć Uczelnia stwarza studentom warunki do udziału w programach wymiany międzynarodowej, to ich oferta nie jest zachęcająca dla studentów, zaś oni sami nie są dostatecznie zorientowani w tym, jakie pożytki można z niej wynieść. W czasie spotkania Zespołu Oceniającego ze studentami, potwierdzili oni, że zdają sobie sprawę ze stwarzanych im przez Uczelnię możliwości. Nikt z obecnych na spotkaniu nie brał udziału w wymianie zagranicznej. Część studentów obecnych na spotkaniu planowała taki wyjazd w przyszłości. Jako największą barierę w podejmowaniu decyzji o wyjeździe, studenci wskazali możliwe problemy finansowe – część z nich jest aktywna zawodowo.

Zważywszy na niewielką skalę wymiany, ocena wpływu współpracy międzynarodowej na możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia nie jest możliwa. Pozytywnym elementem jest właściwe funkcjonowanie systemu ECTS, umożliwiające uznawanie osiągnięć uzyskanych za granicą oraz rzadkie wykłady gościnne zagranicznych gości. Doświadczenia studentów uczestniczących w programach wymiany międzynarodowej nie są wykorzystywane przez Wydział.

- 4) system pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.*

Każdy nauczyciel wyznacza godzinę konsultacji tygodniowo. Są one przeznaczone głównie dla studentów którzy „odrabiają” opuszczone zajęcia – w tym zakresie konsultacje są obowiązkowe dla studentów. Nauczyciele oprócz konsultacji są dostępni również przy pomocy poczty elektronicznej, w ten sposób komunikuje się z nimi znaczna część studentów. Uczelnia na ocenianym kierunku nie oferuje zajęć prowadzonych metodami nauczania na odległość. W czasie spotkania z Zespołem Oceniającym studenci wysoko ocenili jakość kontaktu z nauczycielami. Podkreślali oni życzliwość prowadzących którzy nie ograniczają swojego kontaktu wyłącznie do wyznaczonych godzin konsultacji, ale w razie potrzeby potrafią poświęcić studentom każdą wolną chwilę na Uczelni, zarazem jednak stwierdzali, że praktycznie nie korzystają z konsultacji pełnionych przez nauczycieli.

Studenci w czasie spotkania z Zespołem Oceniającym także wyrazili swoje zadowolenie z poziomu obsługi administracyjnej. Godziny otwarcia dziekanatu są dopasowane do studentów ocenianego kierunku (studia stacjonarne). Studenci dobrze oceniają obsługę administracyjną procesu kształcenia.

Ponieważ w spotkaniu ze studentami nie uczestniczyły osoby które odbyły praktyki zawodowe, nie była możliwa ocena wsparcia Uczelni przy wyszukiwaniu praktyk. Opiekunka praktyk na ocenianym kierunku w spotkaniu z Zespołem Oceniającym stwierdziła, że

studenci mają dostęp do listy dotychczasowych miejsc, w których odbywały się praktyki zawodowe.

O zapisach na seminaria dyplomowe, a co za tym idzie wyborze tematów prac dyplomowych, decyduje kolejność zgłoszeń. Studenci w czasie spotkania powiedzieli jednak, że istnieje możliwość zmiany grupy seminaryjnej i tematu pracy po zapisach. Mogą to zrobić osoby które wykazały się zaangażowaniem w dziedzinie, na którą nie udało im się zapisać.

Zdaniem studentów opieka dydaktyczna i naukowa jest dobrze prowadzona przez Uczelnię. Proces dyplomowania przebiega zdaniem studentów dobrze, problemy pojawiają się jedynie przy zapisach na seminaria.

Studenci w czasie spotkania z Zespołem Oceniającym pozytywnie odnieśli się do treści zawartych w sylabusach. Dzięki przesyłaniu kart modułów na skrzynkę poczty elektronicznej każdego słuchacza, większość studentów się z nimi zapoznaje. Studenci wskazali, że w sylabusach szukają informacji o tematach poruszanych na zajęciach. Przyznali oni, że czasami trudno na podstawie karty modułu określić, na których zajęciach poruszany będzie konkretny temat. W sylabusach znajdują się też ogólne informacje o metodach oceniania, ale w części sylabusów brakuje szczegółowych metod oceniania. Studenci nie wskazali tego faktu jako problemu – informacje o zasadach zaliczenia otrzymują od nauczycieli na pierwszych zajęciach w semestrze. Karty zawierają również informacje o liczbie punktów ECTS przypisanych do modułu, liczbie godzin odpowiadającym poszczególnym formom zajęć, cele przedmiotu, wymagania wstępne, efekty kształcenia uzyskiwane w module. W każdej karcie można również znaleźć wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej do modułu. Opinie prezentowane w czasie spotkania studentów z Zespołem Oceniającym wskazują na korzystanie przez nich z sylabusów nie tylko w celu poznania tematów kolejnych zajęć, ale również w celu skorzystania z literatury podstawowej i dodatkowej. Studenci wskazali, że karty modułów są zgodne z rzeczywistością.

W opinii studentów informacje zawarte w kartach modułów są przydatne w procesie uczenia się. Niestety nie wszystkie zawierają informacje o zasadach zaliczenia kursu, te informacje studenci otrzymują na pierwszych zajęciach. Studenci bardzo dobrze ocenili przydatność materiałów dydaktycznych zawartych w kartach przedmiotów.

Uczelnia przyznaje stypendium rektora dla najlepszych studentów. Kryteria które muszą spełnić studenci by ubiegać się o to stypendium są, ich zdaniem, przejrzyste. Najlepsi studenci mogą wystąpić o Indywidualny Plan i Program Kształcenia. Oprócz stypendium Rektora Wydział nie oferuje bodźców mogących motywować studentów do lepszej pracy. Indywidualny Plan i Program Kształcenia nie stanowią motywacji do uzyskiwania lepszych efektów, zaś studenci nie zdają sobie sprawy z możliwości takiej indywidualizacji i pożytków z niej płynących. W czasie spotkania z Zespołem Oceniającym studenci odnotowywali, że – przy bardzo niewielkich grupach zajęciowych - pracownicy indywidualnie podchodzą do każdego studenta. Jednakże żaden z nich nie prowadzi badań naukowych w które mógłby angażować studentów stąd brak zainteresowania Indywidualnym Planem i Programem Kształcenia. W czasie spotkania z Zespołem Oceniającym studenci podkreślili, że zapisy na przedmioty obieralne i seminaria dyplomowe odbywają się na zasadzie kolejności zgłoszeń.

Można ustalić kolejność zapisów i w pierwszej kolejności zapisywać studentów osiągających najlepsze wyniki. Mogłoby to stanowić motywację do uzyskiwania lepszych efektów.

Studenci mają możliwość ubiegania się o wszystkie świadczenia przewidziane w art. 173 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Jednakże Rada Uczelniana Samorządu Studenckiego nie skorzystała z uprawnienia z art. 175 pkt. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym - nie wystąpiła do Dziekana o powołanie komisji stypendialnych. Dlatego pomoc materialna jest rozdzielana bezpośrednio przez Kierownika Podstawowej Jednostki Organizacyjnej. Samorząd zdaje sobie sprawę z możliwości wystąpienia do Dziekana o powołanie komisji stypendialnych, ale członkowie Rady Uczelnianej Samorządu Studenckiego w czasie spotkania z Zespołem Oceniającym wyrazili opinię, że obecnie funkcjonujący system jest bardziej efektywny od komisji stypendialnych.

Zdaniem studentów Uczelnia bardzo dobrze wspiera rozwój zawodowy, kulturowy i społeczny studentów - pomoc materialna i socjalna stoją na wysokim poziomie. W czasie spotkania z Zespołem Oceniającym studenci bardzo dobrze ocenili funkcjonowanie systemu pomocy materialnej. Studenci informacje o pomocy materialnej czerpią zarówno ze strony Internetowej Wydziału jak i z gabloty umieszczonej przy dziekanacie. Regulamin Pomocy Materialnej jest zgodny z obowiązującymi przepisami prawa. Stypendium Rektora dla najlepszych studentów otrzymało mniej niż 10% studentów ocenianego kierunku. Studenci w czasie spotkania podkreślili, że rozumieją system przyznawania stypendiów, jest on dla nich transparentny. Potwierdzili oni, że otrzymują pisemne decyzje o przyznaniu stypendium. Wysokość stypendiów jest zdaniem studentów obecnych na spotkaniu wystarczająca. Studenci mogą korzystać z akademika położonego w sąsiedztwie obiektów sportowych z których korzysta Uczelnia. Budynek domu studenckiego został wyremontowany i jest dostosowany do obsługi osób z niepełnosprawnościami ruchowymi. Ceny pokoi są zdaniem studentów atrakcyjne. Żadna z osób biorących udział w spotkaniu z Zespołem Oceniającym nie zamieszkiwała w domu studenckim.

Przy Uczelni działa Stowarzyszenie na rzecz rozwoju PWSZ im. Witelona w Legnicy w działania którego angażują się studenci. Oprócz tego na Wydziale funkcjonują koła naukowe. Studenci zaangażowani w Stowarzyszeniu na rzecz rozwoju PWSZ im. Witelona w Legnicy mogą uczestniczyć w programie wolontariatu. W ten sposób studenci z niepełnosprawnościami trafią pod opiekę wolontariuszy-asystentów którzy pomagają im funkcjonować w ramach Uczelni. Dwie osoby obecne na spotkaniu z Zespołem Oceniającym były członkami kół naukowych. Było to koło *Economicus*, studenci mają nadzieję na rozszerzenie działalności koła właśnie na oceniany kierunek. Ważną rolę w życiu kulturowym studentów pełni Rada Uczelniana Samorządu Studenckiego która oprócz organizacji Juwenaliów zajmuje się animowaniem życia studenckiego w ciągu całego roku akademickiego. Studenci obecni na spotkaniu potwierdzili swój udział w inicjatywach przygotowywanych przez samorząd. Biuro Karier oferuje studentom konsultacje zawodowe, pośrednictwo w poszukiwaniu praktyk i szereg szkoleń między innymi z umiejętności miękkich. Na uwagę zasługuje możliwość uczestniczenia przez studentów w dodatkowych (darmowych) kursach języka japońskiego

W uczelni działa Komisja ds. Studentów Niepełnosprawnych, która umocowana jest przy rektorze zgodnie z Zarządzeniami rektora PWSZ z dnia 18 września 2013, które dotyczą regulaminu przyznawania dotacji na zadania związane ze stwarzaniem studentom

niepełnosprawnym warunków do studiowania. Spotkanie z jej Przewodniczącym pokazało zakres pomocy udzielanej przez Uczelnię tej grupie studentów. Przewodniczący uczestniczy w ogólnopolskiej sieci pełnomocników ds. niepełnosprawnych. W Uczelni przeważają studenci z niepełnosprawnością ruchową, ale są też studenci z defektem sensorycznym i niedowidzący i niedosłyszący oraz z psychicznymi (także psychiatrycznymi) defektami. Łącznie jest to 4-5% populacji studentów. Wszyscy studenci z prawnie orzeczoną niepełnosprawnością otrzymują stypendia. Ponadto otrzymują wsparcie w postaci dostosowania infrastruktury i usuwanie barier (np. windy zarezerwowane dla niepełnosprawnych są w obydwu wizytowanych budynkach); udoskonalanie domów studenckich, gdzie Uczelnia lokuje studentów niepełnosprawnych; wyposażenie – np. stanowiska w bibliotece dla osób niedowidzących – klawiatura, monitory, oprogramowanie; sprzęt do wypożyczenia do domu dla tych studentów; uruchomienie od 2013 poradnictwa pedagogicznego i psychologicznego dla studentów (nieterapeutycznego); mogą być także zajęcia wyrównawcze dla nich studentów; informację i radę studentów niepełnosprawnych w samorządzie studenckim; działania edukacyjne - wyjazdy do ośrodków akademickich o rozwiniętych systemach opieki nad niepełnosprawnymi (Zielona Góra, Kraków).

Dziekan Wydziału rozstrzyga wszystkie zgłaszane do niego skargi. Władze zapewniły, że dotychczas nie wystąpił żaden problem zgłaszany przez studentów. W czasie spotkania z Zespołem Oceniającym studenci potwierdzili, że zdają sobie sprawę z możliwości zgłaszania swoich uwag do Prodziekanów i Dziekana.

W czasie spotkania studentów z Zespołem Oceniającym dominowały pozytywne opinie. Studenci jako mocne strony swoich studiów wskazywali doświadczoną kadrę pracującą w innych Uczelniach i przenoszącą na ich kierunek dobre modele nauczania. Studenci obecni na spotkaniu jako najsłabszą stronę wskazali brak praktyk studenckich (dla rocznika 2012-2015).

W przypadku, gdy przeprowadzana jest kolejna ocena jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić dokonane zmiany, efekty działań naprawczych, odnieść się do stopnia realizacji zaleceń sformułowanych poprzednio.

Nie dotyczy.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Zasady rekrutacji są standardowe, oparte na wynikach egzaminów dojrzałości i nie łamią zasad równej dostępności. Warunki rekrutacji zostały określone przejrzysto. Nie dyskryminują żadnej grupy kandydatów**
- 2) System oceny osiągnięć jest dopiero wdrażany, jego strona formalna (zapisy w dokumentacji) są poprawne, jednak sposób dotychczasowej realizacji (patrz kryterium 3) wykazuje na niedoskonałości. System oceniania jest przejrzysty i dostępny dla studentów. Częste przypominanie i przekazywanie go studentom co semestr jest bardzo dobrą praktyką. Studenci czują się oceniani sprawiedliwie i obiektywnie.**
- 3) Uczelnia stwarza możliwości wyjazdów dla studentów, z której to oferty jednak studenci korzystają bardzo rzadko. Oferta ta dla studentów jest dość przypadkowa, należy ją zweryfikować pod kątem potrzeb studentów filologii. Uczelnia stwarza studentom możliwość uczestniczenia w wymianach międzynarodowych w ramach programu Erasmus.**

Nie prowadzi innego rodzaju współpracy, w tym współpracy krajowej. Poprzez odpowiednie działania Uczelni zmierzające do popularyzacji udziału w wymianie, studenci są odpowiednio poinformowani o posiadanych w tym zakresie możliwościach.

4) System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej zapewnia możliwość rozwoju studentów. Mogą oni liczyć na wsparcie Uczelni w czasie całych studiów. Bardzo dobrze należy ocenić możliwości stwarzane przez Uczelnię w zakresie uczestnictwa w dodatkowych szkoleniach i kursach. Wysoko należy ocenić kontakt studentów z nauczycielami. Aspektem który mógłby zostać poprawiony są zapisy na zajęcia wybieralne i seminaRIA dyplomowe. Kryterium kolejności zapisów powoduje pewną przypadkowość w zapisach na wybieralne zajęcia. Wydział w niewystarczający sposób motywuje studentów do uzyskiwania lepszych efektów kształcenia. Studenci są oni zadowoleni z systemu opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej. Na ocenianym kierunku panuje zdaniem studentów dobra atmosfera sprzyjająca nauce.

Zalecenia

1. Zaleca się skonsultować zasady rekrutacji z samorządem studenckim w kontekście uwzględniania punktacji uzyskanej na egzaminie maturalnym.
 2. Część modułów może wymagać zmiany liczby godzin samodzielnej pracy studenta, co za tym idzie zmiany liczby punktów ECTS. Zaleca się zaangażowanie studentów wizytowanego kierunku w proces weryfikacji prawidłowości określania nakładu czasu i pracy niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.
 3. Zaleca się uzupełnienie kart modułów o metody oceniania stosowane w czasie semestru.
 4. Zaleca się władzom Uczelni dokonanie przeglądu umów Erasmus pod względem ich użyteczności dla studentów kierunku filologia i poszerzenie oferty miejsc studiowania filologii w uczelniach zagranicznych. Konieczne są także działania propagujące studiowanie na uczelniach zagranicznych.
8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.
- 1) *Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów,*

Struktura zarządzania procesem dydaktycznym w Uczelni jest podporządkowana jej strukturze organizacyjnej i wynika głównie ze Statutu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy oraz zarządzenia Rektora Nr 28/13 z dnia 14 maja 2013 r. w sprawie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Ponadto zakres odpowiedzialności i kompetencji w obszarze realizacji działań zmierzających do zapewniania jakości kształcenia na wizytowanym kierunku określony został w zarządzeniu nr 31/13 Rektora z dnia 27 maja 2013 r. z późniejszymi zmianami w sprawie wprowadzenia procedur zapewniania jakości kształcenia, a także uchwale Rady Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych z dnia 28 maja 2013 r. Podstawową jednostką organizacyjną Uczelni jest Wydział, który prowadzi kierunki studiów. Wydziałem kieruje Dziekan, który jest odpowiedzialny za nadzór nad jednostkami dydaktycznymi. Organem kolegialnym jest Rada

Wydziału. W ramach Wydziału mogą tworzone zakłady, do których zadań należy prowadzenie działalności dydaktycznej i naukowo badawczej.

W zakresie struktury zarządzania jakością nadzór nad prawidłowym wdrażaniem, realizowaniem i ewaluacją wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia został powierzony głównie Uczelnianemu Zespołowi ds. Jakości kształcenia oraz Wydziałowym Zespołom ds. Jakości Kształcenia, a także, w zakresie precyzyjnie określonych zadań, Rektorowi, Prorektorowi ds. Dydaktyki i Studentów, Zespołowi Rektorskiemu ds. Oceny i Ewaluacji Wewnętrznego Systemu Jakości Kształcenia, Uczelnianemu Koordynatorowi ds. monitorowania losów zawodowych absolwentów oraz Dziekanom wydziałów (dokument „Schemat WSZJK”, zarządzenie nr 31/13 Rektora z dnia 27 maja 2013 r.) Na podstawie informacji uzyskanych podczas wizytacji oraz udostępnionej dokumentacji stwierdzono, że zintensyfikowanie prac na Wydziale zmierzających do pełnego wdrożenia ogólnouczelnianego zarządzenia oraz uszczegółowienia procedur projakościowych z uwzględnieniem charakterystyki prowadzonych kierunków studiów nastąpiło w 2013 r. W efekcie podjętych wówczas działań na Wydziale Nauk Społecznych i Humanistycznych doprecyzowano wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia i zatwierdzono go uchwałą Rady Wydziału z dnia 28 maja 2013 r. Należy podkreślić, że cele WSZJK, a także zakres jego działania są tożsame z wskazanymi w zarządzeniu ogólnouczelnianym Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy. Wśród działań projakościowych realizowanych w odniesieniu do wizytowanego kierunku można wskazać:

- proces ankietyzacji mający na celu anonimowe badanie opinii wśród studentów na temat oceny zajęć oraz zadowolenia ze studiowania,
- gromadzenie i analizowanie informacji związanych weryfikacją efektów kształcenia,
- dokonywanie okresowej oceny nauczycieli akademickich zgodnie regulacjami określonymi w Statucie Uczelni (§ 64-66).

W zakresie systematyczności i kompleksowości przeprowadzanych ocen i analiz osiągniętych efektów kształcenia, stanowiących podstawę doskonalenia programu kształcenia na kierunku filologia, należy stwierdzić, że określone zostały regulacje wewnętrzne umożliwiające realizację działań w tym zakresie. Analiza dokumentacji udostępnionej ZO, uniemożliwia jednak sformułowanie rzetelnej oceny funkcjonowania tych zapisów w odniesieniu do wizytowanego kierunku. Wymagałoby to zapoznania się z dokumentacją prowadzoną w dłuższym okresie czasu, co ze względu na obecny stan wdrożenia opisywanego systemu nie jest możliwe.

Na podstawie udostępnionej dokumentacji można stwierdzić, że zdefiniowane procedury wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia mają obejmować:

- monitorowanie i ocenę efektów kształcenia osiągniętych przez studentów,
- okresową ocenę nauczycieli akademickich,
- zasady archiwizacji prac studentów dokumentujących osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia,
- przebieg procesu dyplomowania,
- zapewnianie dostępu do informacji o programach i efektach kształcenia,
- warunki hospitacji zajęć,
- analizę jakości prac dyplomowych,
- badania ankietowe przeprowadzane wśród studentów.

Odnosząc się tylko i wyłącznie do obowiązujących na Wydziale Nauk Społecznych i Humanistycznych regulacji, należy stwierdzić, że zaprojektowany wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia w ujęciu całościowym umożliwia monitorowanie i doskonalenie procesu kształcenia ze względu na jego efekty. Jednak ocena dotychczasowego funkcjonowania opisywanego systemu w zakresie korekt procesu kształcenia wymagałaby zapoznania się z wynikami poszczególnych procedur sprawdzających i przedsięwziętymi środkami zaradczymi w dłuższym okresie czasu. Obecnie sformułowanie wniosków w tym zakresie jest utrudnione ze względu na stan wdrożenia systemu. Na podstawie analizy protokołów i sprawozdań Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia (w okresie od 5 maja 2013 r.) należy wskazać, że w odniesieniu do procesu kształcenia na kierunku filologia, podczas zebrań poruszane były kwestie dotyczące np. pytań obowiązujących podczas egzaminu dyplomowego, tematów prac licencjackich, oceny efektów kształcenia, a także wyników ankietyzacji prowadzonej wśród studentów.

Zatem ocena wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia jest niemożliwa do dokonania na podstawie dokumentacji przy obecnym etapie wdrażania jego procedur. Ocena dotychczasowego funkcjonowania opisywanego systemu w zakresie korekt procesu kształcenia, wymagałaby zapoznania się z wynikami poszczególnych procedur sprawdzających i przedsięwziętymi środkami zaradczymi w dłuższym okresie czasu. Obecnie sformułowanie wniosków w tym zakresie jest utrudnione, gdyż większość procedur wprowadzono w 2013 r.

Wewnętrzne regulacje odnoszące się do upowszechniania wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia oraz wprowadzanych zmian, skoncentrowane są głównie na mechanizmach sprawozdawczych pomiędzy poszczególnymi ciałami funkcjonującymi w ramach wewnętrznego systemu zapewniania jakości (zarządzenie nr 28/13 Rektora z dnia 14 maja 2013 r.). Na tej podstawie np. Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia jest zobowiązany do przedstawiania po każdym semestrze sprawozdania z podjętych działań i wyników dokonanych analiz przewodniczącemu Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia. Ponadto w § 15 ww. zarządzenia wskazano, że ważnym elementem budowy kultury jakości jest „informowanie społeczności akademickiej i jej otoczenia o podejmowanych działaniach mających na celu systematyczne podwyższanie jakości kształcenia na Uczelni”. Dodatkowo w § 2 zarządzenia nr 31/13 Rektora z dnia 27 maja 2013 r. zobowiązano dziekanów poszczególnych wydziałów do zapoznania z procedurami wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia pracowników i studentów. Szczegółowe rozwiązania w zakresie udostępniania wyników poszczególnych badań są zdefiniowane na poziomie procedur np. w zakresie hospitacji możliwość zapoznania się ich rezultatem posiada podlegający ocenie nauczyciel akademicki, a Wydziałowy Zespół jest zobowiązany do dokonania analizy uwag zawartych w arkuszu hospitacji zajęć i przedstawienia ogólnych wniosków Prorektorowi ds. Dydaktyki i Studentów.

Podsumowując, należy stwierdzić, że regulacje wewnętrzne na różnym poziomie szczegółowości odnoszą się do kwestii upowszechniania wyników monitorowania jakości procesu kształcenia. Zwraca jednak uwagę nieuwzględnienie mechanizmów, które zapewniłyby dostępność dla studentów np. wyników ankiet. Na podstawie analizy dokumentacji, należy uznać, że dotychczas nie wypracowano również rozwiązań,

odnoszących się do upowszechniania informacji wśród przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego.

W skład Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia wchodzi dziekan, prodziekan, koordynator programu Erasmus, po 2 nauczycieli akademickich z każdego realizowanego na wydziale kierunku oraz przedstawiciel studentów. Zastanawia fakt, że dwoje nauczycieli akademickich reprezentujących oceniany kierunek jest wskazywana przez dziekana. Kłóci się to z zasadą demokratycznego wyboru oraz nie gwarantuje reprezentatywności oraz może być przyczyną złej komunikacji pomiędzy pracownikami danego kierunku. Rzeczywiście w Zespole jest reprezentacja studentów, jednak nie zostali oni zaproszeni na spotkanie Zespołu z ZO PKA. Na prośbę eksperta PKA odbyło się indywidualne spotkanie z reprezentantką studentów w wydziałowym zespole, stwierdzono, że studenci bardzo rzadko uczestniczą w spotkaniach zespołu (terminy spotkań kolidują z ich zajęciami) oraz nie uczestniczyli czynnie w pracach nad kolejnymi rozwiązaniami. Są jedynie głosem opiniującym zaproponowane, właściwie zawsze przez władze dziekańskie, rozwiązania.

Struktura WSZJK jest przejrzysta, pracuje on na poziomie i uczelnianym, i wydziałowym. Jednak w ramach wydziału pracuje jeden zespół, co nie jest rozwiązaniem dobrym. Wyraźnie odczuwalny jest brak zespołów roboczych koncentrujących się na potrzebach jednego kierunku, co prowadzi do rozproszenia danych dotyczących zapewniania jakości na danym kierunku (eksperti PKA zmuszeni byli do intensywnych poszukiwań dokumentów dotyczących np. rekrutacji, praktyk zawodowych, zasad rozliczania pobyków w ramach programu Erasmus itd.). Prace WSZJK koncentrują się w zasadzie przede wszystkim na efektach kształcenia i ich udoskonalaniu. Inne elementy jak np. jakość kadry dydaktycznej (proponowanie szkoleń, kursów, informowanie pracowników o wynikach ankiet studenckich, możliwości nagradzania za dobrą pracę dydaktyczną), internacjonalizacja, właściwe wykorzystanie infrastruktury pozostają właściwie poza działaniami WSZJK, choć są opisane w regulacjach wewnętrznych. Ważnym elementem jest ocena pracownika, która jest wykonywana prawidłowo.

Zastrzeżenia budzą niektóre narzędzia systemu, np. dokument „zasady potwierdzania osiągnięcia efektów kształcenia zdefiniowanych programie kształcenia” – punkt IV.1. WSZJK na kierunku filologia zawiera 7 punktów dotyczących zasad wystawiania ocen, ale żadnej uwagi czy wskazówki dotyczącej tego, że metoda potwierdzania powinna być adekwatna do założonych efektów kształcenia; ankiety studenckie nie są podsumowywane w skali uczelni i kierunku, zatem oceniany nauczyciel nie ma możliwości rozpoznania swej oceny na tle średniej oceny uczelnianej.

Regulacje wewnętrzne na różnym poziomie szczegółowości odnoszą się do kwestii upowszechniania wyników monitorowania jakości procesu kształcenia, nie uwzględniono jednak mechanizmów, które zapewniłyby dostępność dla studentów np. wyników procesu ankietyzacji. Należy uznać, że udział przedstawiciela tej grupy interesariuszy wewnętrznych w ich opracowaniu, w ramach prac Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, jest niewystarczający, ponieważ nie umożliwia dostępu do tych informacji wszystkim zainteresowanym osobom. Na podstawie analizy dokumentacji, należy uznać, że dotychczas nie wypracowano również rozwiązań, odnoszących się do upowszechniania informacji wśród przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego.

Rozwiązania systemowe WSZJK wprowadzono dopiero pod koniec maja 2013, są więc one dopiero wdrażane. System realizuje już – zgodnie z zapisami Raportu Samooceny (str. 31) – następujące zadania: analizę ankiet studenckich oraz stopnia satysfakcji ze studiowania na kierunku. To zadanie jest obecnie realizowane, ale brak danych dotyczących jego wyników oraz przełożenia na doskonalenie programu kształcenia. Dokonywanie oceny zgodności tematów prac dyplomowych z kierunkiem studiów ocenić można jako właściwą. Jeśli idzie o ocenę poziomu nauczania poszczególnych modułów, to brak jest informacji na temat sposobu realizacji tego zadania na kierunku filologia, a zatem także jego efektywności. Analizowanie efektów kształcenia i programów kształcenia, zadanie realizowane na bieżąco, prowadzące do zmian programowych, choć jak wspomniano w punkcie dotyczącym kryterium 3 opis programu rozpoczynającego się w 2013/14 jest zdecydowanie bardziej skomplikowany i nieprzejrzysty od programu poprzedniego.

Jeśli idzie o inicjowanie spotkań ze studentami, pracownikami i pracodawcami, których celem ma być analiza jakości i efektów kształcenia, to brak jest informacji na temat realizacji tego zadania na kierunku filologia i jego efektywności. Dodać należy, że z inicjatywy Dziekana Wydziału Nauk Humanistycznych i Społecznych podjęto próbę przeprowadzenia ankiety wśród pracodawców na temat pożądanych dla nich umiejętności i kompetencji absolwenta kierunku filologia. Jednak z powodu braku odpowiedzi ze strony pracodawców (zwrócono jedną ankietę) akcja ta nie pozwoliła na weryfikację efektów kształcenia w grupie umiejętności i kompetencji społecznych. Należy jednak docenić tę inicjatywę i zachęcić do ponowienia tej próby pozyskania informacji od interesariuszy zewnętrznego.

Zintensyfikowanie starań Wydziału w celu pełnego wdrożenia ogólnouczelnianych regulacji oraz uszczegółowienia procedur projakościowych z uwzględnieniem charakterystyki prowadzonych kierunków studiów nastąpiło dopiero w 2013 r. Z uwagi na taki stan rzeczy Wydział dysponuje dość skromną dokumentacją, na podstawie której nie jest możliwa rzetelna ocena systematyczności i kompleksowości przeprowadzanych ocen i analiz osiągniętych efektów kształcenia. Podobna sytuacja ma miejsce w odniesieniu do oceny efektywności systemu. Na obecnym etapie należy podkreślić, że istnieją odpowiednie unormowania, umożliwiające podejmowanie działań zmierzających do doskonalenia jakości kształcenia na wizytowanym kierunku.

Wewnętrzne regulacje odnoszące się do upowszechniania wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia oraz wprowadzanych zmian, skoncentrowane są głównie na mechanizmach sprawozdawczych pomiędzy poszczególnymi ciałami funkcjonującymi w ramach wewnętrznego systemu zapewniania jakości. Nie uwzględniono jednak mechanizmów, które zapewniłyby dostępność dla studentów np. wyników procesu ankietyzacji. Na podstawie analizy dokumentacji należy również uznać, że nie wypracowano dotychczas rozwiązań, odnoszących się do upowszechniania informacji wśród przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego.

Dość niski jest stopień upowszechnienia informacji na temat działań i wyników działań WSZJK. Pracownicy nie są informowani o wynikach ankiet ich zajęć dydaktycznych. Także studenci nie byli informowani o tym, w jaki sposób wyniki ich ankiet wpływają na np. zmianę programu kształcenia, zmianę obsady dydaktycznej itd. Do publicznej wiadomości podawane są tylko zmiany dokonywane w samym programie kształcenia.

- 2) *w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy, studenci, absolwenci oraz inni interesariusze zewnętrzni.*

Na podstawie przedstawionej dokumentacji należy, że stwierdzić, że proces zapewniania jakości kształcenia, wedle obowiązujących wewnętrznych regulacji, włączono przedstawicieli interesariuszy wewnętrznych tj. Władze Uczelni, Władze Wydziału, pracowników dydaktycznych kierunku, studentów oraz osoby które na poziomie ogólnouczelnianym odpowiadają za działania istotne dla systemu zapewniania jakości np. Uczelnianego Koordynatora ds. monitorowania losów zawodowych absolwentów. Udział studentów w procesie zapewniania jakości kształcenia posiada zinstytucjonalizowany wymiar. Przedstawiciele tej grupy wewnętrznych interesariuszy wchodzi w skład Rady Wydziału zgodnie z art. 67 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Dodatkowo przedstawiciele studentów posiadają reprezentantów w zespołach związanych z procesami zapewniania jakości kształcenia zarówno na poziomie Uczelni, jak i Wydziału.

Mimo deklaracji władz Uczelni i Wydziału Nauk Humanistycznych i Społecznych, że w WSZJK zaangażowane są różne grupy interesariuszy stwierdzić trzeba, że grupą czynnie zaangażowaną w prace wydziałowego zespołu są nauczyciele akademicy, a przede wszystkim władze dziekańskie. Dwie przedstawicielki pracowników kierunku filologia uczestniczą w spotkaniach zespołu, biorą udział w dyskusjach i opiniowaniu proponowanych przez dziekana rozwiązań, jednak – jak wynika z rozmowy z nimi – nigdy nie zaproponowano ich możliwości przedstawienia ich własnych rozwiązań dla poszczególnych elementów procesu dydaktycznego objętych działaniem WSZJK, nigdy także same nie występowały z taką inicjatywą. Także reprezentant studentów uczestniczy (jeśli jest obecny z powodu kolizji terminów spotkań zespołu z zajęciami dydaktycznymi) raczej biernie w pracach zespołu. Tak więc formalnie reprezentacja studentów jest zagwarantowana, jednak nie stwarza im się możliwości i nie zachęca do intensywnego włączenia się w działania WSZJK.

W skład zespołu nie wchodzi przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych, nie są także zapraszani jako goście z głosem doradczym na posiedzenia wydziałowego zespołu. W dokumencie pt. Program kształcenia dla studentów rozpoczynających naukę w roku akad. 2013/14 w punkcie 7. „Sposób współdziałania z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi przy projektowaniu programu kształcenia” brak wzmianki o wpływie interesariuszy zewnętrznych na prowadzoną wersję programu kształcenia. W analogicznym dokumencie dotyczącym programu rozpoczynającym się w roku ak. 2012/14 w stosownym punkcie czytamy: „W pracach nad programem kształcenia na kierunku Filologia Dziekan i Prodziekan Wydziału Humanistycznego współpracowali w formie spotkań roboczych i konsultacji z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej i telefonicznej z niżej wymienionymi interesariuszami zewnętrznymi:

- a) Prorektorem ds. dydaktyki i studentów PWSZ w kwestii ogólnej koncepcji kształcenia na kierunku Filologia, modułu zajęć ogólnouczelnianych,
- b) Radcą Prawnym PWSZ w kwestii zgodności ogólnej koncepcji programu kształcenia na kierunku Filologia z aktualnymi przepisami,
- c) Senatem PWSZ w kwestii Wytycznych dla rad wydziałów w zakresie planów studiów i programów kształcenia,

- d) Dyrektorem Instytutu Filologii Angielskiej Uniwersytetu Wrocławskiego w kwestii możliwości kontynuowania nauki przez absolwentów Filologii na studiach drugiego stopnia, treści programowych zajęć z zakresu językoznawstwa ogólnego, przekładu i językoznawstwa angielskiego,
- e) Uczelnianym Koordynatorem ECTS w kwestii zawartości formularza „Karta modułu kształcenia”, zawartości modułów i sposobów przypisania punktów ECTS do poszczególnych modułów kształcenia,
- f) Dziekanem Wydziału Pedagogiki, Turystyki i Rekreacji w kwestii określenia efektów kształcenia i treści programowych zajęć „Wychowanie fizyczne” i „Podstawy psychologii”,
- g) Dziekanem Wydziału Zarządzania i Informatyki w kwestii określenia efektów kształcenia i treści programowych zajęć „Technologia informacyjna” i „Podstawy socjologii”,
- h) Dziekanem Wydziału Administracji w kwestii określenia efektów kształcenia i treści programowych zajęć „Podstawy nauk o państwie i prawie” i „Ochrona własności przemysłowej i prawa autorskiego”,
- i) Studentami kierunku Filologia w kwestii ogólnej koncepcji programu kształcenia, wydziałowego systemu oceny efektów kształcenia oraz lektoratów drugiego języka obcego.

Wymienione osoby – poza dyrektorem IFA na Uniwersytecie Wrocławskim - trudno uznać za interesariuszy zewnętrznych. Brak informacji na temat konsultacji programu studiów z pracodawcami lub absolwentami. Powyżej wspomniano o próbach pozyskiwania informacji w postaci ankiety oraz nieformalnych konsultacji, trudno uznać te rozwiązania za systemowe. Stwierdzić należy, że w chwili obecnej WSZJK pracuje praktycznie bez udziału interesariuszy zewnętrznych – w minimalnym stopniu i na podstawie indywidualnych kontaktów włączeni weń zostali absolwenci wizytowanego kierunku oraz przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego. Dokumentacja wskazuje na włączenie w proces zapewniania jakości kształcenia tylko przedstawicieli interesariuszy wewnętrznych.

Wpływ studentów na jakość kształcenia na ocenianym kierunku jest niewielki. Studenci nie wykazują zaangażowania w proces doskonalenia jakości kształcenia, ponieważ nie widzą wpływu wypełnianych przez nich ankiet na proces dydaktyczny. Przedstawione przez Wydział dokumenty wskazują na faktyczny wpływ procesu ankietyzacji na doskonalenie jakości kształcenia. Niestety ze względu na niewystarczające działania dotyczące upowszechniania informacji wśród studentów, nie posiadają oni informacji w tym zakresie.

W przypadku, gdy przeprowadzana jest kolejna ocena jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy odnieść się do stopnia realizacji zaleceń, jeżeli były sformułowane poprzednio, ocenić dokonane zmiany i ich efekty;

Nie dotyczy.

W przypadku dokonania oceny kierunku/akredytacji jednostki przez zagraniczną instytucję akredytacyjną – należy przedstawić stanowisko w sprawie wykorzystania wyników tej oceny w podnoszeniu jakości kształcenia.

Nie przedstawiono informacji dotyczącej takiej oceny.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia (odrębnie dla każdego poziomu kompetencji).

zakładane efekty kształcenia	program i plan studiów	kadra	infrastruktura dydaktyczna / biblioteka	działalność naukowa	działalność międzynarodowa	organizacja kształcenia
wiedza	+	+	+	Nie dotyczy	+/-	+
umiejętności	+/-	+	+		+/-	+
Kompetencje społeczne	+	+/-	+		-	+/-

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego: znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

(1) WSZJK został ukonstytuowany zgodnie z obowiązującymi w polskim szkolnictwie wyższym wymaganiami prawnymi, jednak w obecnym kształcie wprowadzony został stosunkowo późno. Nie wykształcił struktury odpowiadającej bezpośrednio za jakość kształcenia na kierunku filologia.

- Wydział dysponuje skromną dokumentacją, na podstawie której nie jest możliwa ocena systematyczności i kompleksowości przeprowadzanych ocen i analiz osiąganych efektów kształcenia. Podobna sytuacja ma miejsce w odniesieniu do oceny efektywności systemu.
- Wewnętrzne regulacje prawne odnoszące się do upowszechniania wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia oraz wprowadzanych zmian, skoncentrowane są głównie na mechanizmach sprawozdawczych pomiędzy poszczególnymi ciałami funkcjonującymi w ramach wewnętrznego systemu zapewniania jakości. Nie uwzględniono jednak mechanizmów, które zapewniłyby dostępność dla studentów np. wyników procesu ankietyzacji. Na podstawie analizy dokumentacji należy również uznać, że nie wypracowano dotychczas rozwiązań, odnoszących się do upowszechniania informacji wśród przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego.

(2) WSZJK obejmuje w bardzo różnym stopniu interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych. Interesariusze zewnętrzni angażowani są w działania w obrębie WSZJK tylko bardzo sporadycznie i nieformalnie. Podstawową grupą tworzącą WSZJK są pracownicy dydaktyczni, przede wszystkim osoby funkcyjne. Studenci są tylko formalnie elementem informacji o jakości kształcenia dla Uczelni. Zgodnie z wymogami ustawowym studenci są członkami organów kolegialnych uczelni oraz siadają w gremiach związanych z

jakością kształcenia, jednak ich udział ocenić należy jako bierny. W ograniczony sposób włączono absolwentów wizytowanego kierunku oraz przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego.

Zalecenia

Ad. 1.

- Należy aktywnie wdrażać zaprojektowany WSZJK i realizować działania określone w wewnętrznych regulacjach Uczelni .
- W celu zaktywizowania studentów należy zintensyfikować działania mające na celu upowszechnienie informacji o wynikach ankiet i o realnych działaniach doskonalących podejmowanych na podstawie wyników procesu ankietyzacji.

Ad. 2.

- Należy w pełni i we właściwy sposób włączyć interesariuszy zewnętrznych (zwłaszcza absolwentów i przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego) do projektowania, wdrażania i monitorowania działania WSZJK.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
koncepcja rozwoju kierunku			X		
cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji			X		
program studiów		X			
zasoby kadrowe		X			
infrastruktura dydaktyczna		X			
prowadzenie badań naukowych	Nie dotyczy				
system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			

wewnętrzny system zapewnienia jakości			X		
--	--	--	---	--	--

Oceniania Jednostka stwarza umiarkowanie dobre warunki dla realizacji założonych celów kształcenia. Przedstawiona w niniejszym raporcie ocena „w pełni” dotycząca kryteriów „kadra”, „infrastruktura” i „wsparcie studentów” trafnie odzwierciedla mocne strony Wydziału i Uczelni. Na szczególne uznanie zasługują warunki lokalowe Uczelni, zasoby pomocy dydaktycznych, wsparcie udzielane studentom niepełnosprawnym, dobrze skomponowany i dobrze rozpowszechniany program studiów i wreszcie, last but not least, wykwalifikowana i liczna kadra nauczająca. Zespół oceniający zdecydował się na ocenę „w pełni” także w punkcie dotyczącym „programu kształcenia”, choć sformułował w stosunku do niego pewne zalecenia.

Niestety kierunek i Wydział mają także słabe strony, które zagrażają znacząco osiągnięciu założonych efektów kształcenia. Najważniejszym z tych zagrożeń jest brak działającego wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. System ten na Wydziale dopiero powstaje ze względu na przemiany strukturalne, jakie przeszła Uczelnia, ale nawet w pierwszej fazie projektowania i wdrożenia pokazuje wiele ułomności i nie rokuje dobrze dla budowy kultury projakościowej. Jego zasadnicze ułomności to zaprojektowanie bardzo zachowawczej koncepcji kształcenia na kierunku filologia, którą cechuje brak elastyczności układania własnej ścieżki nauczania przez studenta, w tym brak możliwości wyboru specjalizacji. Koncepcja ta jest tylko w części jest tożsama z misją i strategią Uczelni. W jej powstaniu niewielki był wkład interesariuszy zewnętrznych a także wewnętrznych (nauczycieli akademickich, studentów) - niepokoi zwłaszcza brak aktywnego udziału wykształconych filologów w jej tworzeniu i zupełny brak interesariuszy zewnętrznych.

Niedoskonała koncepcja kształcenia skutkuje wadami w sposobach weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Opis tej weryfikacji w sylabusach jest nieprecyzyjny zaś przegląd prac etapowych wykazuje pobieżność i niestandardowość ocen, brak komentarzy egzaminatorów i inne uchybienia. Wydział przygotowuje się dopiero do prowadzenia monitoringu losów absolwentów, zatem nie może wykorzystać tego badania do doskonalenia oferty kształcenia. W całym procesie projektowania i wdrażania programu kształcenia opisanego w języku efektów nie uczestniczyli przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego Uczelni. Niepokoi fakt, że także interesariusze wewnętrzni - kadra nauczająca i studenci mizernie włączają się w ten proces. Kierunek sprawia wrażenie opracowanego poza Wydziałem i przedłożonego do realizacji – nie stoi za nim zaangażowana wspólnota akademicka. Nie widzimy tu wspólnych działań na rzecz Uczelni i kierunku a raczej silne centrum zarządzania proponujące autorskie rozwiązania i szukające dla nich wykonawców.

Proponowana przez władze Wydziału reforma kierunku Filologia, jego upraktycznienie może się powieść, ale pod warunkiem opracowania jej dobrej koncepcji, twórczego wykorzystania możliwości dawanych przez KRK oraz świadomości kosztowności studiów praktycznych – umiejętnościowych. Jednakże warunkiem najbardziej koniecznym jest tu zaangażowanie interesariuszy, którego na razie nie ma. Jeśli koncepcja i wdrożenie nowej „filologii” jeśli

będzie powstawała bez udziału kadry, to jest ona skazana na niepowodzenie. Dobrze współgra z tą konstatacją zalecenie rozwijania własnej kadry przez Uczelnię.

Spośród zaleceń zawartych w niniejszym raporcie warto powtórzyć najistotniejsze. Należą do nich między innymi:

- zalecenie dotyczące kontynuacji prac nad modyfikacją obecnej koncepcję kształcenia wraz ze zmianą profilu na praktyczny, zwiększenia wymiaru praktyk zawodowych oraz uelastycznienia programu, przy czym opracowywanie i opiniowanie koncepcji kształcenia powinno odbywać się w konsultacji z pełną gamą interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych;
- poprawa opisu efektów kształcenia w taki sposób, aby wyeliminować ich zbytnią ogólność utrudniającą skuteczną ich weryfikację oraz poprawić ich spójność;
- poprawa nadzoru nad sposobem oceny prac etapowych;
- wypracowanie metody wykorzystania danych pochodzących z przyszłych ankiet absolwentów oraz sposobu modyfikacji istniejącego programu kształcenia na tej podstawie;
- intensywne działania w celu pozyskania instytucji, które będą stałymi partnerami w organizacji i przeprowadzeniu praktyk zawodowych;
- starania aby większa część przedmiotów specjalizacyjnych odbywała się w języku angielskim;
- zwiększenie udziału samodzielnych pracowników nauki w prowadzeniu seminariów oraz prac dyplomowych;
- zwrócenie uwagi do konieczności dotrzymania terminu złożenia oświadczeń, o których mowa w art. 112a Ustawy, w odniesieniu do każdego nauczyciela akademickiego zaliczanego do minimum kadrowego;
- zintensyfikowanie działań w kierunku wykształcenia własnej kadry;
- uzupełnienie zasobów bibliotecznych o pozycje z literatury podstawowej, a także o literaturę z zakresu przekładoznawstwa;
- podniesienie udziału studentów w projektowaniu i ocenie programu kształcenia;
- aktywne wdrażanie zaprojektowanego WSZJK i realizowanie działań projakościowych określonych w wewnętrznych regulacjach Uczelni;
- włączenie w pełni i we właściwy sposób interesariuszy zewnętrznych (zwłaszcza absolwentów i przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego) do projektowania, wdrażania i monitorowania działania WSZJK.

W odpowiedzi na Raport Oceniający Uczelnię, nie kwestionując zasadności ocen, przesała dodatkowe informacje i komentarze dotyczące kryteriów 1,2 i 8, które uzyskały ocenę „znacząco”. Wyjaśnienia te wskazują, że podjęte zostały – na razie głównie w postaci deklaracji i zamierzeń - działania prowadzące do usunięcia wskazanych przez Zespół niedociągnięć. Nie zmieniły one oceny tych kryteriów zawartej w Raporcie Oceniającym. Ponadto, ponieważ główna część krytycznych ocen Zespołu dotyczyła wdrożenia zaprojektowanych rozwiązań jest rzeczą rozsądną, aby Jednostka, w skutek uzyskania oceny warunkowej, została poddana ponownej ocenie za rok, kiedy będzie można w pełni ocenić ich funkcjonowanie i efektywność. Dotyczy to w szczególności wewnętrznego systemu zapewniania jakości.